

Situační a výhledová zpráva

CUKROVKA, CUKR

2003

Prosinec

Vydává Ministerstvo zemědělství České republiky

Odbor tržních řádů MZe ČR

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Svoboda MZe ČR

Ing. Eva Divišová MZe ČR

pověřená řízením odboru tržních řádů

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů

Český statistický úřad

Českomoravský cukrovarnický spolek – ČMCS

F. O. Licht – International Sugar and Sweetener Report

Ministerstvo financí České republiky

Ministerstvo zemědělství České republiky

Celní statistika

Státní zemědělský intervenční fond

VUC Praha a. s.

OBSAH

Úvod	1
Souhrn	2
Zásahy státu u komodity cukrovka – cukr	3
Světový obchod s cukrem	8
Pěstování cukrovky v ČR a zahájení cukrovarnické kampaně v roce 2003/04	24
Zpracovatelský průmysl	27
Výroba cukru a melasy v ČR v řepné kampani 2003/04	29
Zahraniční obchod	32
Přílohy	39

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu cukrovka – cukr 1. října příslušného kalendářního roku a končí 30. září následujícího kalendářního roku.

Od roku 2004, po vstupu ČR do EU, bude marketingový rok začínat od 1. července příslušného kalendářního roku a končit 30. června následujícího kalendářního roku.

Termín **kvótový rok**, který je používán ve NV č. 114/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů, začíná 1. září příslušného kalendářního roku a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku.

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Cukrovka, cukr navazuje na zprávu vydanou v červenci roku 2003. Použité údaje jsou zpracovány podle dostupných údajů k měsíci září roku 2003, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na zemědělských agenturách Mze ČR, na okresních pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Dále vycházejí jako přílohy periodik Agrospoj a v informační síti Agronet. Souhrn situační a výhledové zprávy je také k dispozici na síti Internet, na adrese: <http://www.mze.cz/statinfo>.

Seznam použitých zkratk

ACP	17 rozvojových zemí, mající smlouvu o obchodu s cukrem s EU
AZS	aktivní zušlechťovací styk
CEFTA	Dohoda o zóně volného obchodu (některé středoevropské a balkánské země)
CN	kombinovaná nomenklatura (celní termín)
CPV	cena průmyslových výrobců
CZV	cena zemědělských výrobců
ČZU	Česká zemědělská univerzita
ČMCS	Českomoravský cukrovarnický spolek
ČSÚ	Český statistický úřad Praha
EBA	48 nejméně rozvinutých zemí (Everything but arms – vše kromě zbraní)
FOB	Free on board. Dodací podmínka (volně na palubě lodi)
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka EU
EU	Evropská unie
kv	kvóta
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Mze	Ministerstvo zemědělství
NV	nařízení vlády
Sb.	Sbírka (u zákonů)
SFRJ	Socialistická federativní republika Jugoslávie
SKK	Slovenská koruna
SNS	Společenství nezávislých států (většina států bývalého SSSR)
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
t/d ř.	tuny řepy na den (jmenovitý výkon cukrovaru – zpracování řepy)
USD	americký dolar
VUC Praha	bývalý Výzkumný ústav cukrovarnický
WTO	World trade organization (Světová obchodní organizace)

Úvod

V kapitole Zásahy státu předkládaná SVZ uvádí celní opatření ČR vztahující se ke komoditám cukrovka a cukr, včetně koncesí poskytovaných při dovozu či vývozu. Jsou zde nově uvedena i celní opatření v sektoru cukru platná v EU. V této kapitole jsou dále uvedeny licenční a daňová politika státu, minimální ceny cukrovky a cukru a zákony a nařízení vlády vztahující se k organizaci trhu s cukrem.

V kapitole Světový obchod s cukrem jsou zveřejněny významné aktuální údaje, výhledy a trendy ve světovém obchodě s cukrem a jeho substituenty a pěstování cukrovky a cukrové třtiny ve světě. Dále je zpracován cenový vývoj na světovém burzovním trhu s cukrem.

V další kapitole SVZ uvádí zhodnocení pěstování cukrovky v roce 2003 včetně analýzy vlivu intenzity pěstebních technologií na ekonomiku výroby cukrovky. Dále je zde popsáno zahájení řepné kampaně 2003/04 a odhady základních kvantitativních i kvalitativních ukazatelů cukrovarnického průmyslu. Je zde uvedena i bilance výroby a spotřeby cukru a struktura prodeje cukru z českých cukrovarů určeného pro tuzemský i zahraniční trh.

V kapitole Zahraniční obchod je popisován aktuální vývoj a výhled obchodu s cukrem a výrobků s obsahem cukru v ČR ve vztahu k zahraničí.

Souhrn

V marketingovém roce 2003/04 bude sklizena cukrovka dle odhadů ČSÚ k 15. 10. 2003 v množství **3 224 tis. t** z celkové plochy **77 325 ha**, tedy sklizňová plocha prakticky na úrovni předchozího roku. Výnos kořene cukrovky se odhaduje pouze na **41,69 t/ha**. Podle SZIF je však odhadován celkový nákup cukrovky podstatně vyšší, 3 737,9 tis. t cukrovky. Nákupní cukernatost řepy se v důsledku velmi teplého počasí v průběhu konce vegetační doby odhaduje v rekordní výši cca **18 %**. Podle odhadu ČMCS bude v řepné kampani 2003/04 vyrobeno **510 tis. t cukru** (meziroční snížení o 38 tis. t). Výtěžek cukru z řepy je odhadován v rekordní výši **15,9 %** a výnos bílého cukru v celkové výši **6,5 t/ha**. První odhad předpokládá produkci **128 tis. t** bilanční melasy v roce 2003/04.

Průměrná cena u zemědělských výrobců cukrovky dosáhla v průběhu září a října 2003 hodnoty **961 Kč/t**, signifikantně nižší než ve stejném období roku 2002. Minimální cena cukrovky v roce 2002/03 byla stanovena na **980 Kč/t**. Pro rok **2003/04** se předpokládá zvýšení minimální ceny cukrovky až na hodnotu **1 450 Kč/t**, aby byla cena již přibližně na úrovni průměrné nákupní ceny cukrovky v EU. Podle NV č. 15/2003 Sb., byla stanovena minimální cena cukru pro kvóťový rok 2003/04 opět na **17 300 Kč/t**. Průměrná cena průmyslových výrobců cukru v roce 2003 meziročně poklesla v průměru o 0,31 Kč/kg na hodnotu **17,24 Kč/kg**. V průběhu roku 2002 byl pokles cen pouze velmi mírný, ale v prosinci cena prudce klesla až na hodnotu 14,65 Kč/kg. Nejnižší cena **13,80 Kč/kg** byla v lednu 2003. Příčinou bylo zrušení minimálních cen cukru podle nálezu Ústavního soudu č. 499/2002 Sb. Spotřebitelské ceny cukru v roce 2003 v průměrné hodnotě **17,46 Kč/kg** zaznamenaly velmi výrazný meziroční pokles o 2,85 Kč/kg. Na rozdíl od CPV cukru, které se od února 2003 vrátily zpět téměř na úroveň roku 2002, se spotřebitelské ceny cukru v průběhu roku 2003 dále mírně snižovaly.

Podle druhého odhadu F.O. Licht dosáhne světová produkce cukru v roce 2002/03 celkem **148,8 mil. t** (meziroční navýšení o 12,3 mil. t). Světové zásoby cukru v odhadované celkové výši **69,7 mil. t** zůstávají stále na velmi vysoké úrovni. Světový obchod s cukrem v roce 2002/03 byl negativně ovlivněn jak snížením světových cen cukru tak i poklesem kurzu USD.

Podle NV č. 66/2003 Sb., byly s platností od 12. 3. 2003 opět stanoveny teritoriálně rozdělené čtvrtletní dovozní kvóty se smluvní celní sazbou. Kvóty byly liberalizovány. Toto nařízení bude platné pouze do 30. 4. 2004. V platnosti zůstávají do 30. 4. 2004 NV č. 263/2001 Sb., kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz některých výrobků do ČR (vybraných substituentů cukru) i NV č. 239/2002 Sb., kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz kakaového prášku obsahujícího 80 % hmotnostních nebo více cukru či izoglukózy. Podle Vyhlášky MF č. 43/2003 Sb., lze do režimu aktivního zušlechťovacího styku v roce 2003 propustit cukr a vybrané substituenty cukru v maximálním množství **5 060 t**. Dnem 5. srpna 2003 vyšlo ve Sbírce zákonů úplné znění zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF. Dále je připravována novela NV č. 114/2001 Sb., která bude řešit problematiku sankcí v systému produkčních kvót cukru a zvýšení minimální ceny cukrovky v roce 2004/05 a návrh nařízení vlády (tzv. eurařízení), které zharmonizuje postupy při provádění společné organizace trhu s cukrem v ČR s postupy v EU.

Národní roční kvóta, která je souhrnem individuálních produkčních kvót, byla stanovena pro roky 2003/04 a 2004/05 v celkovém množství **454 862 t**. Z tohoto množství SZIF přidělil všem žadatelům individuální produkční kvóty v celkové výši **415 000 t**. Rezerva v celkovém množství **39 862 t** byla posléze pro kvóťový rok 2003/04 přidělena celkem sedmi subjektům.

V marketingovém roce 2002/03 bylo do ČR dovezeno celkem **26 966 t** cukru (meziroční pokles o 36,8 %) v celkové hodnotě **226,6 mil. Kč**. Z toho bylo pouze 3 175 t v celním režimu AZS. Vývoz cukru rovněž výrazně poklesl na celkové množství **52 424 t** ve finanční hodnotě **417,0 mil. Kč** (meziroční snížení o 53,3 tis. t). Saldo obchodu s cukrem dosáhlo hodnoty **190,4 mil. Kč**.

Zásahy státu u komodity cukrovka – cukr

Zásahy státu jsou členěny do těchto oddílů:

1. Celní opatření
2. Licenční politika
3. Daňová politika
4. Minimální ceny cukrovky, cukru a maximální cena melasy
5. Zákon o SZIF
6. Novela nařízení vlády č. 114/2001 Sb.
7. Návrh nařízení vlády (tzv. eurařízení vlády)
8. Rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v roce 2003/04

1. Celní opatření

Nařízením vlády České republiky č. 534/2002 Sb., ze dne 2. 12. 2002 byl vydán celní sazebník, který s účinností od 1. 1. 2003 stanovil sazby dovozního cla pro rok 2003.

Celní sazebník pro rok 2004 bude vzhledem ke vstupu České republiky do EU v platnosti pouze do 30. 4. 2004. Celní sazebník v roce 2004 bude mít tyto hlavní zásady:

- a) pro rok 2004 budou smluvní celní kvóty v rámci závazků ČR ve WTO uplatňovány pouze ve třetinovém objemu jejich ročního množství, a to od 1. 1. do 30. 4. 2004 z důvodu přístupu ČR k EU s následujícími výjimkami dotýkajícími se sektoru cukrovka – cukr,
 - u dovozní kvóty na glukózu (CN 1702 30 a 1702 40) bude zachována celoroční kvóta ve výši **1 421,9 t** s celní sazbou **50 %**,
 - u smluvních kvót ČR, jež byly administrovány čtvrtletně, bude od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2004 uplatněn třetinový objem jejich ročního množství bez dalšího členění.
- b) ČR dále otevře následující smluvní celní kvóty nad rámec svých závazků ve WTO (uvedená množství platí pro období od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2004),
 - **třtinová melasa** (CN 1703 10) – **800 t** se sníženou celní sazbou **6 %**,
 - **řepná melasa** (CN 1703 10) – **12 000 t** se sníženou celní sazbou **6 %**.
- c) pro rok 2004 budou celní kvóty pro dovoz do ČR uplatňované v rámci dohod o volném obchodu ČR (preferenční dohody) otevřeny ve výši třetinového objemu jejich ročního množství.

1.A Ochranná opatření ČR

V platnosti zůstává nařízení vlády č. 66/2003 Sb., ze dne 24. února 2003, kterým se stanoví **ochranné opatření** na dovoz cukru formou čtvrtletních celních dovozních kvót, teritoriálně rozdělených na dovoz z EU, Polska a ostatních zemí. Toto nařízení nabylo účinnosti dnem 11. března 2003 a pozbývá platnosti dnem 31. prosince 2004 nebo dnem vstupu smlouvy o přistoupení ČR k EU v platnost, bude-li tento den dřívější. V roce 2004 bude celní kvóta v celkovém množství **7 200 t** s platností do 30. 4. 2004.

Po vyčerpání dovozních kvót v daném čtvrtletí se zvyšuje dle § 1 a 2 NV č. 162/2002 Sb., celní sazba o 80 %, avšak **minimální celní sazba je 13,50 Kč/kg** cukru. Ustanovení § 1 a 2 se nevztahují na zboží pocházející z rozvojové země nebo nejméně rozvinuté země, která je členem WTO za podmínek uvedených v tomto nařízení vlády a na zboží pocházející ze Slovenské republiky.

Čtvrtletní dovozní kvóty na cukr se smluvní celní sazbou 59,5 % (t)

	2002	2003*	2003**	2003***	2004
Evropská unie	3 900	4 200	300	4 500	4 800
Polská republika	1 625	1 750	125	1 875	2 000
Ostatní	325	350	25	375	400
Čtvrtletí celkem	5 850		6 750	6 750	7 200 ¹
Celkem za rok	23 400			27 000	

Pramen: Sbírka zákonů ČR

Poznámka: * do 11. 3. 2003, ** 12. 3. – 31. 3. 2003, *** 30. 4. – 31. 12. 2003, ¹ kvóty budou platné jen do vstupu ČR do EU

Čtvrtletní dovozní kvóta cukru byla již v posledním čtvrtletí roku 2003 vyčerpána.

Dále je v platnosti nařízení vlády č. **263/2001 Sb.**, ze dne 27. 7 2001, kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz některých výrobků do ČR. Podle tohoto nařízení vlády se uplatňuje sazba dovozního cla stanovená celním sazebníkem nebo mezinárodní smlouvou pro celní kvóty stanovené pro příslušná období. Po vyčerpání celních kvót v daném období se u tohoto zboží zvyšuje celní sazba až na úroveň minimálního cla (viz tabulka). Toto nařízení pozbývá platnosti dnem vstupu ČR do EU.

Zvýšení cel. sazeb u izoglukózy a sirupů dovezených nad celní kvótu – NV č. 263/2001 Sb.

CN	Celní kvóta (t)		Celní kvóta (t)		Zvýšení cla o %	Minimální clo Kč/kg
	čtvrtletí r. 2003		do 30.4. 2004			
	SR	Ost. země	SR	Ost. země		
1702 3010, 4010, 6010 a 1	1 325	330	1 450	365	95	8,0
1702 9099	21		23		163	13,6
2106 9030 a 2106 9059	1 230		1 333		83	7,0

Pramen: MZe

V roce 2003 jsou i nadále v platnosti čtvrtletní množství omezení na dovoz cukru ze SR ve formě **neautomatických dovozních licencí** ve stejném celkovém množství **3 500 t** jako v roce 2002. Na dovoz cukru ze Slovenska jsou stanovena čtvrtletní omezení (800 t, 800 t, 1100 t a 800 t). V roce 2004 bude množství omezení na dovoz cukru ze SR v celkovém množství **1 167 t** s platností do 30. 4. 2004.

I nadále je v platnosti Nařízení vlády č. 239/2002 Sb. ze dne 29. 5. 2002, kterým se stanoví ochranné opatření na dovoz kakaového prášku s obsahem cukru nebo jiných sladidel. Sazba dovozního cla stanovená celním sazebníkem nebo mezinárodní smlouvou se zvyšuje o 113 %, avšak minimální clo je 12,2 Kč/kg. V roce 2003 byly stanoveny čtvrtletní dovozní kvóty v množství 25 t a v roce 2004 bude čtvrtletní kvóta v množství 27 t. Nařízení pozbývá platnosti dnem kdy vstoupí v platnost smlouva o přistoupení ČR k EU.

V roce 2003 je v platnosti i vyhláška **MF č. 43/2003 Sb.** ze dne 7. února 2003. Podle této Vyhlášky MF lze do režimu aktivního zušlechťovacího styku (AZS) v podmíněném systému propustit zboží těchto skupin položek a podpoložek: 1701 – třtin. nebo řepný cukr, 1702 3010, 4010, 6010 a 9030 – izoglukóza, 1702 9099 – ostat. cukry včetně invertního, 2106 9030 a 9059 – sirupy s přísadou aromatických látek a 1806 1090 – kakaový prášek s obsahem cukru v celkovém množství nepřesahujícím v kalendářním roce **5 060 t**. Tato vyhláška nabyla účinnosti dnem vyhlášení a pozbývá platnosti 31. 12. 2003. Do 15. 11. 2003 bylo do ČR dovezeno celkem 3 175 t cukru v celním režimu AZS.

1.B Vzájemné koncese u výrobků vztahujících se ke komoditě cukr dle mezinárodních obchodních dohod a dovozní kvóty v rámci WTO.

a) Koncese poskytované ČR při dovozu

ČR poskytuje v roce 2003 smluvní dovozní kvóty (země WTO) se sníženou celní sazbou na výrobky ve vztahu ke komoditě cukr v následujícím členění:

Smluvní dovozní kvóty v roce 2003

Položka celního sazebníku	Název položky	Množství kvóty (t)	Smluvní celní sazba (%)	Celní sazba v rámci kvóty (%)	Čerpání kvóty (%) k 27. 11. 2003
1702 3051,59,91,99,409 0 1702 3010,4010	Ostatní cukry Isoglukóza	1 421,9	60,0	50,0	Vyčerpána k 26. 5.
1703 10 00	Melasa třtinová	2 000,0	21,5	6,0	37,7
1703 90 00	Melasa ostatní (řepná)	24 500	21,5	6,0	35,1
2105	Zmrzlina, eskymo apod.	2 075,0	29,0	11,0	Vyčerpána k 28. 5.
2202 10 00	Minerál.vody a sodovky s příd. sladidel (i cukru)	112 736,5 hl na čtvrtl.	22,0	11,0	1. čtvrtl. vyčerpána 4. čtvrtl. 17,14

Pramen: Celní sazebník

Vesměs se jedná o smluvní dovozní kvóty, které byly stanoveny již v předchozích letech a zůstávají v platnosti i v roce 2003.

V roce 2003 byly dále otevřeny roční smluvní dovozní kvóty se sníženou celní sazbou 6 % pro **melasu ostatní (řepná)** CN 1703 90 00 v celkovém množství **24 500 t** a **třtinovou melasu** CN 1703 10 00 v celkovém množství **2 000 t**. Dovozní kvóty pro melasy byly čerpány pouze do výše necelých 40 %.

V roce 2004 budou v platnosti do 30. 4. 2004 smluvní dovozní kvóty v následujícím členění:

Smluvní dovozní kvóty v roce 2004 (do 30. 4.)

Položka celního sazebníku	Název položky	Množství kvóty (t)	Smluvní celní sazba (%)	Celní sazba v rámci kvóty (%)
1702 3051,59,91,99,409 0 1702 3010,4010	Ostatní cukry Isoglukóza	1 421,9	60,0	50,0
1703 10 00	Melasa třtinová	800	21,5	6,0
1703 90 00	Melasa ostatní (řepná)	12 000	21,5	6,0
2105	Zmrzlina, eskymo apod.	692,0	29,0	11,0
2202 10 00	Minerál.vody a sodovky s příd. sladidel (i cukru)	150 315 hl	22,0	11,0

Pramen: Celní sazebník

Od 1. 5. 2003 nabylo účinnosti **nařízení vlády č. 117/2003 Sb.**, kterým se stanoví preferenční sazby cla pro dovoz některých zemědělských a potravinářských výrobků pocházejících z Evropské unie. Ze zboží původem z EU, uvedeného v příloze tohoto nařízení se uplatňuje clo podle preferenčních celních sazeb a v rámci celních kvót, stanovené pro období od 1. 7. 2003. Většina z těchto koncesí je bilaterální. EU dále stanovila minimální dovozní ceny na některé druhy čerstvého i zmrazeného ovoce dováženého z ČR (mj. s přídavkem cukru). Toto nařízení pozbývá platnosti dnem vstupu ČR do EU.

Komodity původem ze zemí EU nebo ČR u nichž se uplatňuje preferenční celní sazba

Položka celního sazebníku	Název	Preferenční clo EU	Celní kvóta (t)	
			od 1. 7. 2002 do 30. 6. 2003	od 1. 7. 2003 do 30. 4. 2004
2007 10 10	Homogeniz. přípravky s obsahem cukru vyšším než 13 % hm.	bez cla	445,0	500,0
2008 92	Ovocné směsi	4 %	neomezeno	neomezeno
2008	Ovoce. ořechy, jinak upravené (výběr)	bez cla	„	„
2009 69	Hroznová šťáva ostatní	2%	„	„
2009 79 11 2009 79 91	Jableč. šťáva	10%	„	„
2009	Výběr z položek ovoc. šťáv (i vinný mošt)	bez cla	„	„
0811	Ovoce, ořechy zmraž. s příd. cukru (výběr)	bez cla	„	„
1703 10 a 90	Třtinová a řepná melasa	bez cla	„	„

Pramen: NV č. 117/2003 Sb.

Koncese udělené ČR při vývozu

Koncese udělené ČR při vývozu výrobků vztahujících se ke komoditě cukr zůstávají téměř nezměněny s výjimkou bilaterálně stanovených preferenčních celních sazeb a kvót se zeměmi EU (viz NV č. 117/2003 Sb.).

1.C Celní opatření vztahující se ke komoditě cukr v EU (v ČR platné od 1. 5. 2004)

Celní opatření platná v EU se budou ČR dotýkat pouze nepřímo, protože v ČR nebudou po rozšíření žádné vnější hranice EU. Z toho vyplývá, že s výjimkou letecké dopravy (letišť Praha – Ruzyně) se na území ČR nebude proclívat zboží.

Výběr z cel vztahujících se k sektoru cukru, uplatňovaná v EU v roce 2004:

1. Surový třtinový i řepný cukr – **33,9 EUR/100 kg**
2. Ostatní cukr (včetně bílého cukru) – **41,9 EUR/100 kg**
3. Izoglukóza (CN 1702 9030) – **50,7 EUR/100 kg sušiny**
4. Melasa třtinová i ostatní (řepná) – **0,35 EUR/100 kg**

2. Licenční politika

Dnem 1. 1. 2002 vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 481/2001 Sb., kterým se mění NV č. 185/2000 Sb., kterým jsou stanoveny výrobky, jež mohou být dováženy do ČR nebo vyváženy z ČR jen na základě licence podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Licenčnímu řízení při vývozu od 1. 7. 2000 již nepodléhá třtinový, řepný cukr a chemicky čistá sacharóza (1701).

3. Daňová politika

V oblasti daňové politiky státu nebyly zatím zaznamenány žádné změny oproti předcházejícímu období, ale v souvislosti se vstupem ČR do EU dojde ke zvýšení sazby DPH u většiny zemědělských a potravinářských výrobků v roce 2004. Nicméně u čaje, kávy, cukrovinek a žvýkacích gum dojde po 30. 4. 2004 naopak ke snížení sazby DPH.

4. Minimální ceny cukrovky a cukru a maximální cena melasy

Podle NV č. 15/2003 Sb., ze dne 8. ledna 2003 byla stanovena v roce 2003 **minimální cena cukrovky** při základní cukernatosti 16 % opět na hodnotu **980 Kč/t**. Podle nařízení vlády č. 97/2003 Sb. bude dopravní náklady na dovoz cukrovky hradit kupující. Minimální cena cukrovky se vztahuje pouze na množství cukrovky potřebné pro výrobu množství cukru odpovídající tuzemskému a vývoznímu podílu kvóty producenta cukru. Tato cena však nebude platná po celé období kvótového roku 2003/04. V prvním čtvrtletí roku 2004 bude podle stávajícího návrhu MZe zřejmě zvýšena až na hodnotu **1 450 Kč/t**. Smyslem tohoto opatření je, aby mohly být včas uzavřeny smlouvy o dodávce cukrovky pro rok 2004/05 mezi pěstiteli a cukrovary. Tato cena bude totiž již přibližně na úrovni průměrné ceny cukrovky v rámci stanovených kvót platných v EU. V roce 2005/06 již budou platné ceny stanovené v EU.

Minimální cena cukru uváděného na trh v ČR se stanoví ve výši **17 300 Kč/t** cukru. Tato cena se vztahuje na volně ložený cukr. Minimální cena cukru se nevztahuje na cukr z dovozu a náklady spojené s dopravou cukr hradí kupující.

Podle NV č. 97/2003 Sb. ze dne 19. března 2003 byla stanovena **maximální cena melasy** na tuzemském trhu ve výši **1 800 Kč/t** melasy s polarizací 50 %.

5. Zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu

Dnem 5. srpna 2003 vyšlo ve Sbírce zákonů úplné znění **zákona č. 256/2000 Sb.** o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o SZIF), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 128/2003 Sb. Sektoru cukru se přímo dotýká řada ustanovení z jednotlivých paragrafů:

§ 1

Fond v souladu s právními předpisy:

- d) provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- f) poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- g) rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- h) ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru podle zvláštního předpisu

Jednotlivá ustanovení v rámci ostatních paragrafů vztahujících se k sektoru cukru zde nejsou uváděna, protože některá ustanovení nabývají účinnosti až dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost a některá ustanovení k tomuto datu naopak pozbývají platnost.

6. Novela NV č. 114/2001 Sb.

Je připravována novela NV č. 114/2001 Sb., která by měla nabýt účinnosti v prvním čtvrtletí roku 2004. V rámci této novely jsou řešeny dva základní okruhy problémů:

1. Problematika sankcí v rámci systému produkčních kvót cukru za období od 1. 9. 2003 do 30. 4. 2004.
2. Přizpůsobení minimální ceny cukrovky pro řepnou kampaň 2004/05 cenové úrovni platné v EU.

7. Návrh nařízení vlády (tzv. eurařízení vlády)

V prvním čtvrtletí roku 2004 ministerstvo zemědělství předloží vládě návrh nového nařízení vlády o stanovení postupů provádění opatření společné organizace trhu s cukrem, platného ode dne přistoupení České republiky k Evropské unii.

Toto nařízení bude upravovat v souladu s právem Evropských společenství postupy Státního zemědělského intervenčního fondu:

- a) při provádění cenových, dotačních a intervenčních opatření společné organizace trhů s cukrem v rámci systému produkčních kvót na cukr,
- b) při provádění opatření uplatňovaných na cukr vyrobený mimo produkční kvóty,
- c) při provádění některých obchodních opatření Společné zemědělské politiky EU spadající do oblasti tržního řádu na cukr, které Fond provádí v součinnosti s orgány celní správy Evropských společenství,
- d) při výběru finančních dávek z výroby cukru.

8. Rozdělení individuálních produkčních kvót cukru v roce 2003/04

SZIF vydal dne 15. května 2003 rozhodnutí o přidělení **individuálních produkčních kvót cukru** všem žadatelům. Kvóty byly stanoveny podmíněčně s tím, že každý žadatel musí Fondu do 30 dnů od právní moci rozhodnutí prokázat, že od pěstitelů smluvně zajistil dodávky cukrovky, a to v množství odpovídajícím nejméně 90 % stanovené kvóty na kvótové roky 2003/2004 a 2004/2005. Všichni žadatelé splnili podmínky pro přidělení produkčních kvót. Tuzemský podíl kvóty byl stanoven opět na 71 % z celkové kvóty, tj. **294 650 t**. Vývozní podíl kvóty tedy činí 29 %, tj. **120 350 t**. Dne 16. 7. 2003 bylo Prezidium Státního zemědělského intervenčního fondu informováno o rozdělení kvóty cukru z rezervy podle § 12 odst. 8 nařízení vlády č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů v celé výši **39 862 t**, čímž zvýšil individuální produkční kvóty sedmi subjektům. Rozdělení kvót je následující:

Individuální produkční kvóty (t)

Cukrovarnická společnost	Kvóta bez rezervy	Rezerva	Individuální produkční kvóta celkem
Cukrovary TTD, a.s.	150 909,335	17 362,00	168 271,335
Eastern Sugar Česká republika, a. s.	99 222,793	3 250,00	102 472,79
Moravskoslezské cukrovary, a. s.	83 093,998	3 250,00	86 343,998
Cukrovar Vrbátky, a. s.	17 202,689	3 000,00	20 202,689
Litovelská cukrovarna, a. s.	15 762,429	5 000,00	20 762,429
Hanácká potravinářská společnost, s. r. o	20 184,488	5 000,00	25 184,488
Nelí, a. s.	10 484,305	3 000,00	13 484,305
Cukrovar Vrdu, s. r. o.	18 139,963		18 139,963
Celkem	415 000,000	39 862,000	454 862,00
Národní roční kvóta r. 2003/04 a 2004/05	454 862,000		

Pramen: SZIF

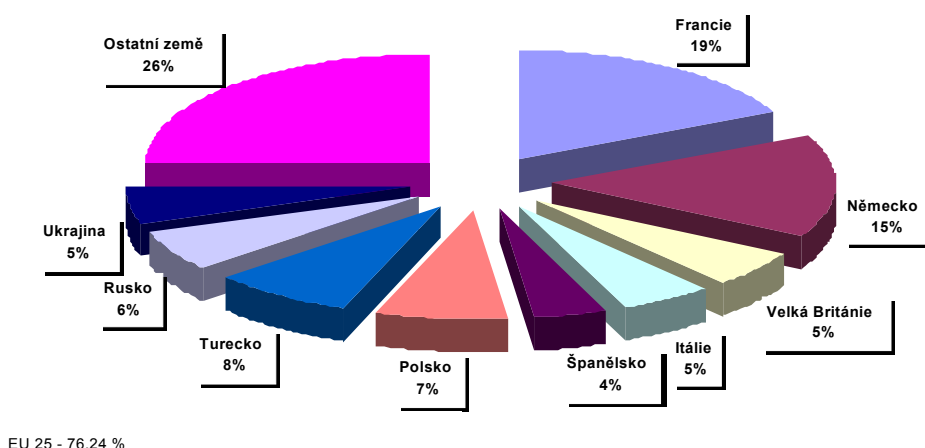
Světový obchod s cukrem

Podle odhadu společnosti F.O. Licht z října roku 2003 vzrostla světová produkce cukru v marketingovém roce 2002/03 (v hodnotě surového cukru) na úroveň **148,857 mil. t**, což představuje velmi významné meziroční navýšení o **12,33 mil. t** cukru (9 %). V tomto roce poprvé došlo k významnému navýšení produkce cukru ve všech rozhodujících světových regionech, t.j. v Evropě, Asii i Jižní Americe. Produkce cukru meziročně nejvíce vzrostla ve Francii, Brazílii, Číně a Indii. EU na tuto situaci na světovém trhu cukru reaguje mj. dalším snižováním produkčních kvót. Nejvyšší nárůst v produkci cukru se odhaduje opět v Brazílii (o 3,3 mil. t). Přitom i v roce 2003/04 první odhady ukazují další významný nárůst produkce v této zemi. Světová nadprodukce cukru se pochopitelně odráží i v nízkých světových cenách. První odhad produkce cukru v roce 2003/04 je sice o cca 3,3 mil. t nižší, ale i tak očekávaná produkce cukru **145,584 mil. t** bude nadále zvyšovat už tak vysoké světové zásoby cukru.

Světové zásoby cukru totiž neustále rostou (meziroční nárůst o 7,3 mil. t) a v roce 2002/03 již dosáhly 50,23 % ze světové spotřeby cukru. Přitom spotřeba cukru ve světě meziročně vzrostla pouze o 2,9 mil. t. Zásoby cukru v roce 2002/03 nejvíce vzrostly v Asii (celkem o 4,2 mil. t), ale k významnému navýšení zásob o cca 1 mil. t dochází např. i v EU.

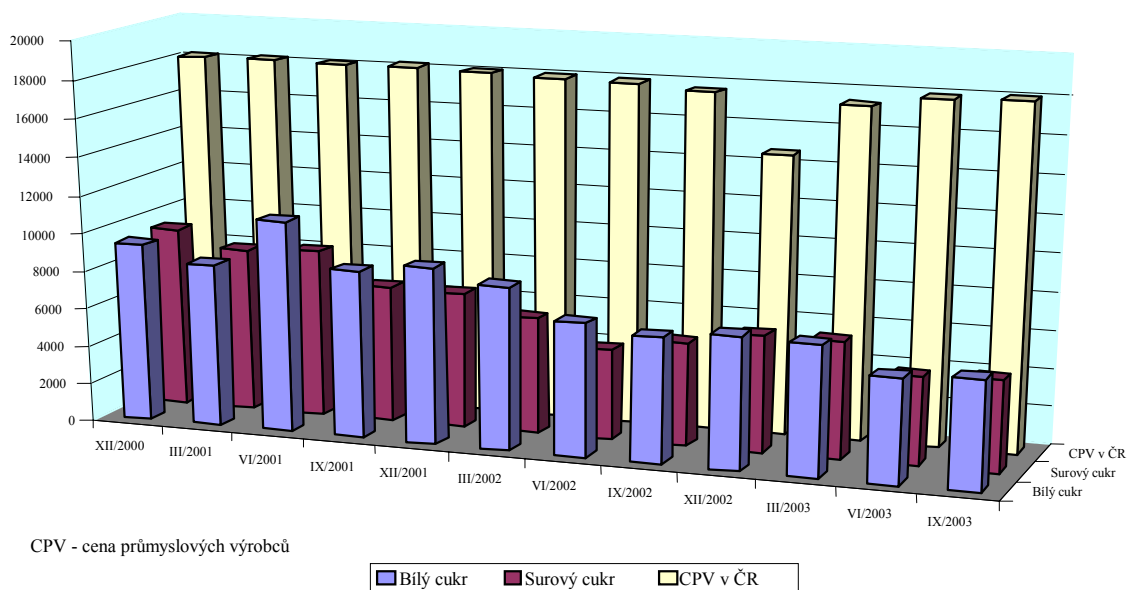
V roce 2002/03 se odhaduje světový **dovoz cukru** v celkové výši **47,4 mil. t**, z čehož připadá 27 mil. t na surový cukr a 20,4 mil. t na bílý cukr. Dovozy cukru se meziročně zvýšily o 2 mil. t. V posledním desetiletí je trend k mnohem vyšší dynamice prodeje surového cukru na úkor bílého cukru. Zatímco dovoz surového cukru vzrostl za 10 let již téměř o 10 mil. t, tak bílý cukr zaznamenal v tomto období nárůst pouze 1,7 mil. t. Rozhodující podíl na vyšší dynamice dovozu surového cukru má Rusko, kde dovoz v průběhu deseti let vzrostl již o cca 4 mil. t. Vyšší dovoz surového cukru je podmíněn mj. ekonomickými důvody, protože jeho cena se pohybuje mezi 70 – 85 % z ceny bílého cukru.

Evropská produkce cukru podle regionů

Pramen: F.O. Licht

Vývoj světových cen a CPV cukru v ČR v Kč/t

Celkový vývoz cukru v roce 2002/03 dosáhl **50,236 mil. t** (meziroční nárůst 2,8 mil. t). V roce 2002/03 významně vzrostl **vývoz surového cukru** (celkem o 2 mil. t) na hodnotu **8,7 mil. t** u Brazílie, která je již 6 let největším světovým exportérem této komodity. Druhým nejvýznamnějším vývozcem surového cukru je Austrálie. Kubánský vývoz se naopak hluboce propadl, až na hodnotu 1,7 mil. t. V naprosté většině se vyváží třtinový cukr, vývozy surového řepného cukru mají marginální charakter. Největším vývozcem bílého cukru ve světě je EU (v roce 2002/03 8,2 mil. t), druhou pozici ve světě drží Brazílie (5,3 mil. t). Z EU se převážně vyváží řepný cukr, třtinový cukr pochází pouze z preferenčních dovozů surového cukru z rozvojových zemí (země ACP), který je posléze reexportován. Vzhledem k postupnému snižování subvencování vývozu cukru v EU se však bude zřejmě vývoz cukru postupně snižovat.

Světová produkce cukru v tis. t (v hodnotě surového cukru)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Svět celkem	127 081	133 507	136 020	130 350	136 525	148 857	145 584
z toho							
EU	19 043	17 561	19 175	18 206	16 014	18 415	16 535
Západní Evropa celkem	22 263	21 133	22 008	21 462	18 443	21 530	19 062
Východní Evropa	8 248	7 714	7 173	7 088	7 085	7 345	7 453
Evropa celkem	30 511	28 847	29 181	28 550	25 528	28 875	26 515
Afrika	8 741	9 465	9 073	9 919	9 744	9 988	10 115
Severní a Střední Amerika	20 696	20 790	21 944	21 339	20 903	19 715	20 521
Jižní Amerika	22 409	26 320	27 432	23 962	27 806	31 205	32 360
Asie	38 421	42 621	42 429	41 976	47 195	53 304	50 604
Oceánie	6 303	5 464	5 961	4 784	5 349	5 770	5 469
Světová výroba řep. cukru	38 456	36 936	37 497	36 499	33 213	37 045	34 649
% z výroby cukru	30,3	27,7	27,5	28,0	24,3	24,9	23,8
Světová výroba třtinového cukru	88 625	96 572	98 523	94 031	103 312	111 831	110 935
% z výroby cukru	69,7	72,3	72,5	72,0	75,7	75,1	76,2

Pramen: F.O. Licht

Světová produkce cukru v tis. t (v hodnotě bílého cukru)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Svět celkem	116 913	122 824	125 138	120 088	125 603	136 947	133 937
z toho							
EU	17 519	16 156	17 641	16 749	14 733	16 942	15 212
Západní Evropa celkem	20 482	19 442	20 247	19 745	16 967	19 807	17 537
Východní Evropa	7 588	7 096	6 599	6 520	6 518	6 757	6 856
Evropa celkem	28 070	26 538	26 846	26 265	23 485	26 564	24 393
Afrika	8 041	8 708	8 347	9 125	8 964	9 189	9 306
Severní a Střední Amerika	19 040	19 127	20 188	19 632	19 230	18 138	18 879
Jižní Amerika	20 616	24 214	25 237	22 045	25 581	28 709	29 771
Asie	35 347	39 211	39 035	38 618	43 419	49 039	46 556
Oceánie	5 799	5 026	5 484	4 401	4 921	5 308	5 031
Světová výroba řepného cukru	35 379	33 981	34 497	33 579	30 556	34 082	31 877
Světová výroba třtinového cukru	81 534	88 844	90 641	86 509	95 047	102 885	102 060

Pramen: F.O. Licht. Koeficient přepočtu surového na bílý cukr – 0,92

Světová bilance cukru v tis. t (v hodnotě surového cukru)

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Počáteční zásoby	50 747	57 288	61 637	61 852	62 384	69 676
Produkce	134 641	134 026	132 011	138 541	148 844	145 951
Dovoz	41 861	41 333	43 825	45 389	47 413	46 545
Spotřeba	125 561	128 309	131 425	135 923	138 729	143 126
Vývoz	44 400	42 700	44 197	47 474	50 236	49 656
Konečné zásoby	57 288	61 637	61 852	62 384	69 676	69 391
+/- Produkce	+ 5 712	- 615	- 2 014	+ 6 529	+ 10 303	- 2 893
+/- Spotřeba	+ 2 261	+ 2 747	+ 3 116	+ 4 498	+ 2 805	+ 4 397
Zásoby v % spotřeby	45,63	48,04	47,06	45,90	50,23	48,48

Pramen: F.O. Licht – Bilance z listopadu 2003

Jižní a Střední Amerika

Podle odhadu z října tohoto roku se zvýšila produkce cukru v roce 2002/03 v **Brazílii** (v hodnotě bílého cukru) meziročně z 18,7 mil. t na **21,7 mil. t** (o 16 %). V roce 2003/04 se přitom očekává další zvýšení až na hodnotu **22,4 mil. t**. Z důvodu vysoké nadprodukce cukru v Brazílii vzrůstají obavy z opakování situace na světovém trhu cukru z roku 1999, kdy především pod vlivem vysokého exportu brazilského cukru výrazně poklesla průměrná cena bílého i surového cukru. Určitým regulačním mechanismem v Brazílii je sice výroba bioetanolu z cukrové třtiny, která má vzestupný trend, ale nadprodukce se přesto významně promítne do nižších světových cen cukru. Brazílie si ve WTO sice stěžuje mj. na existenci produkčních kvót cukru v EU, ale přitom sama v posledním desetiletí neustále výrazně zvyšuje svojí produkci a v důsledku toho přispívá i k neúměrnému růstu světových zásob. **Kubánské** cukrovarnictví se jen velmi těžko vzpamatovává z neúrody cukrové třtiny v důsledku ničivého hurikánu v loňském roce. Produkce cukru výrazně poklesla z 3,5 mil. t na **2 mil. t** v roce 2002/03. Z tohoto důvodu se velmi výrazně snížil i export surového cukru (o 1,4 mil. t). Zvýšení produkce cukru se přitom nepředpokládá ani v roce 2003/04.

Asie

V **Indii** vzrostla v roce 2002/03 produkce cukru až k **20,1 mil. t** (meziroční nárůst o 1,5 mil. t). Vysoká nadprodukce cukru a zvýšení jeho zásob přivedla mnoho cukrovarů na pokraj bankrotu a proto se vláda rozhodla povolit významné zvýšení exportu bílého cukru, který se v tomto marketingovém roce zdvojnásobil. Cukrovarnictví v Indii je prozatím jedním z nejvíce regulovaným ve světě a proto je plánovaná liberalizace v tomto potravinářském odvětví nezbytná, aby bylo indické cukrovarnictví ve světě konkurenceschopnější. Indická vláda v únoru tohoto roku přijala celou řadu opatření k tzv. plné deregulaci cukrovarnického průmyslu. Pravděpodobnější vývoj v deregulaci na cukerním trhu v Indii však bude zřejmě podstatně pomalejší a bude mu předcházet postupná privatizace cukrovarů.

Evropská unie

Produkce řepného cukru (v hodnotě bílého cukru) v zemích EU by podle posledního odhadu z října tohoto roku měla dosáhnout v roce 2002/03 **16,94 mil. t**, což představuje meziroční nárůst o 15 % (2,2 mil. t). Nejvyšší nárůst produkce o cca 1 mil. t byl v roce 2002/03 ve Francii, kde vzrostl na 4,7 mil. t, ale produkce se zvýšila prakticky ve všech státech EU. Vedle zvýšení sklizňových ploch na **1 843 tis. ha** (3,1 %) se zvýšil i výnos polarizačního cukru na úroveň 9,96 t/ha. Největší pokles produkce nastal u hlavních producentů cukru Německa a Francie, ale pokles byl zaznamenán prakticky u všech států EU. Podle prvního odhadu poklesne v roce 2003/04 produkce cukru v EU na **15,21 mil. t** a sklizňové plochy na **1 715 tis. ha**, což představuje snížení výměry o 128 tis. ha oproti minulému marketingovému roku.

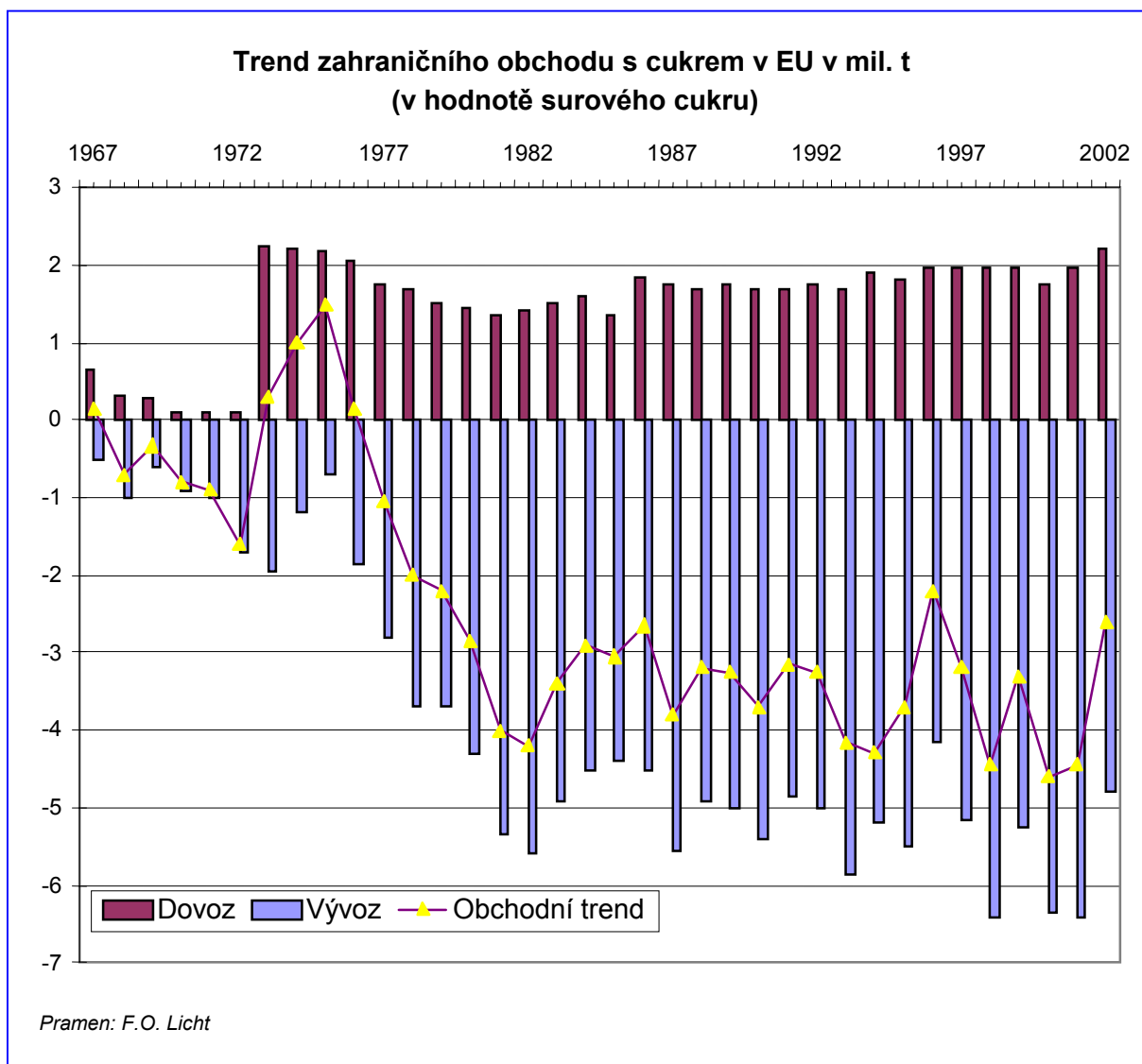
Produkce a výnos cukru ve vybraných zemích Evropy v letech 2001/02 až 2003/04*

	Výroba (tis. t)			Výnos pol. cukru (t/ha)			Sklizňová plocha (tis. ha)		
	2003/04	2002/03	2001/02	2003/04	2002/03	2001/02	2003/04	2002/03	2001/02
Belgie-Lucemb.	992	1 018	840	10,49	12,08	9,51	93	98	96
Dánsko	475	516	479	9,28	10,02	9,12	54	56	57
Finsko	125	163	146	4,90	5,53	5,13	31	32	31
Francie	4 300	4 696	3 686	11,92	12,88	10,26	363	399	386
Irsko	212	198	199	7,16	6,94	6,97	31	31	31
Itálie	934	1 410	1 283	6,49	6,20	6,28	205	246	222
Německo	3 726	4 042	3 740	9,54	9,56	9,08	446	459	448
Nizozemsko	1 060	1 023	953	9,62	10,20	9,42	107	109	110
Portugalsko	51	61	77	9,11	10,00	17,00	9	8	5
Rakousko	415	455	423	10,81	11,02	10,22	43	45	45
Řecko	215	295	315	7,29	7,83	8,14	41	41	42
Španělsko	945	1 207	954	9,33	10,73	9,23	100	118	111
Švédsko	409	432	402	7,98	8,87	8,07	52	53	54
Velká Británie	1 352	1 424	1 235	9,91	9,55	8,92	140	148	149
EU	15 212	16 942	14 733	9,55	9,96	8,92	1 715	1 843	1 787
Česká republika	545	558	499	7,11	6,93	6,86	75	80	79
Litva	109	138	109	4,58	5,56	4,37	24	27	27
Lotyšsko	66	84	56	4,93	6,07	4,36	15	15	14
Maďarsko	280	348	434	6,42	6,75	6,94	55	56	68
Polsko	1 803	2 018	1 540	5,98	7,24	5,28	300	303	317
Slovensko	170	184	177	5,53	6,67	6,00	32	30	32
Země CEEC**	2 973	3 330	2 815	6,07	6,98	5,70	501	511	537
Index CEEC/EU	0,20	0,20	0,19	0,64	0,70	0,64	0,28	0,28	0,30
Rusko	1 750	1 602	1 608	2,02	2,15	2,26	860	809	773
Ukrajina	1 596	1 420	1 659	1,88	1,79	2,12	892	860	852
Evropa celkem	24 393	26 564	23 485				4 725	4 760	4 622

Pramen: F.O. Licht č. 30, r. 2003

Poznámka: Rok 2003/04 je odhad, * ve 4 kandidátských zemích se cukrovka prakticky nepěstuje,

** CEEC – zkratka pro 10 kandidátských zemí

Hlavní rysy pěstování cukrovky a výroby cukru v EU

Cukrovka se v EU v současnosti pěstuje ve všech členských státech s výjimkou Lucemburska na výměře cca 1,8 mil. ha. Tato výměra představuje 1,2 % využívané zemědělské plochy a činí přibližně 1,6 – 1,8 % zemědělské produkce EU. Více než polovina produkce cukrovky pochází z Francie a Německa. Spolu s deseti kandidátskými zeměmi vzroste plocha cukrovky asi o 30 % a produkce cukru o 15 %. Cukr se vyrábí ale pouze v šesti nových kandidátských zemích. Cukrovka se v současnosti pěstuje přibližně na 230 000 farmách. Hospodářství pěstující cukrovku mají v průměru asi 70 ha, z čehož na cukrovku připadá v průměru 8 ha. Finanční příjmy na jednotku roční zemědělské práce je na těchto hospodářstvích v průměru 1,7 krát vyšší než na všech hospodářstvích obecně.

Produkce cukru se v EU dlouhodobě pohybuje mezi 15 – 18 mil. t a v důsledku systému produkčních kvót je tedy stabilní. Cukr se produkuje ve 135 cukrovarech a 6 rafinériích, které jsou ve vlastnictví celkem 30 firem. EU je významným dovozcem surového cukru a vývozcem bílého cukru, ale vývoz cukru jasně převažuje (čistý vývozce). Cukr tvoří celkem 2 – 3,5 % ze zemědělsko-potravinářských vývozů EU. V průběhu devadesátých let se v Unii v průměru vyváželo 5,3 mil. t cukru a dováželo 1,8 mil. t. Saldo balance obchodu s cukrem tak činí 15 – 20 % z celkové produkce

cukru. Ve světovém měřítku se v poslední době EU podílí 13 % na produkci, 12 % na spotřebě, 15 % na vývozu a 5 % na dovozu. Od roku 1996 Brazílie a Indie postupně zaujaly čelní pozice ve světové produkci cukru, kterou do té doby zaujímal EU.

Stručná charakteristika historie Společné organizace trhu s cukrem v EU

Společná organizace trhu s cukrem (SOT) v EU vznikla v roce 1968. Hlavním účelem jejího vzniku byla potřeba garantovat producentům cukru a cukrovky přiměřený zisk a zásobovat vnitřní trh především cukrem z vlastních zdrojů. Dovozní poplatky garantovaly dostatečnou ochranu před konkurencí ze třetích zemí. Sektor cukru byl dále podpořen stanovením intervenční ceny cukru na vnitřním trhu EU (nad úroveň světových cen), který zajistil přiměřený zisk pro výrobce. Produkce Společenství byla omezena stanovením produkčních kvót cukru pro jednotlivé země, která přibližně odpovídala poptávce cukru v EU. EU dále stanovila finanční odvody do rozpočtu Unie pro výrobce cukru, které byly určeny především na pokrytí nákladů na vývoz přebytku, o který produkce převyšovala spotřebu (vývozní subvence).

K první významné změně v SOT došlo v roce 1975 po přistoupení Velké Británie. V té době SOT převzala některé z jejích závazků, zvláště vůči zemím ACP. Ustanovením tzv. „Cukerního protokolu“ se otevřel trh Společenství pro kvótu surového třtinového cukru z 19 rozvojových zemí (ACP), který jim umožnil preferenční přístup na trh za lukrativní vysoké ceny platné v EU. Toto opatření umožnilo m.j. pokrýt i potřeby rafinérií v EU.

K další významnější úpravě cukerního režimu v EU došlo v roce 1995 po Uruguayském kole WTO, které přineslo m.j. omezení pro vývozní subvence. SOT se přizpůsobil tak, aby bylo možno snížit kvóty v případě, že by stanovené limity neumožnily subvencovaný vývoz přebytkového cukru. V praxi to probíhalo tak, že v případě zvýšení dovozu cukru do EU, by byla rovnováha obnovena snížením kvót v EU.

V roce 2001 byl otevřen trh EU pro kvótované preferenční dovozy cukru za ceny platné v EU západobalkánským zemím. Podmínkou u tohoto dovozu byl původ zboží v těchto balkánských zemích. Tato podmínka však nebyla často dodržována. Omezení vyplývající z Dohody o zemědělství v rámci WTO a otevření trhu Společenství pro balkánské země sebou přineslo zvýšenou nabídku cukru a ve svém důsledku nutnost snížení produkčních kvót cukru v EU. V současné době se SOT pro cukr řídí nařízením ES č. 1260/2001, jehož platnost končí 30. června 2006.

Kvóty cukru „A“ a „B“ v roce 2003/04 v EU po redukci (t, v hodnotě bílého cukru)

	Kvóta „A“	Snížení „A“	Kvóta „B“	Snížení „B“	„A + B“
Dánsko	319 738,0	5 622,0	94 089,2	1 656,3	413 827,2
Německo	2 566 456,9	46 456,4	789 687,7	14 294,5	3 356 144,6
Řecko	286 085,5	2 552,5	28 608,6	255,2	314 694,1
Španělsko	951 614,8	5 476,6	39 650,8	227,7	991 265,6
Francie kontinentální	2 492 424,1	44 063,3	739 191,4	13 068,1	3 231 615,5
Franc. zám. departm.	429 884,2	3 987,8	45 946,2	426,3	475 830,4
Irsko	179 543,3	1 601,9	17 954,3	160,2	197 497,6
Itálie	1 293 857,5	17 046,4	243 333,4	3 205,9	1 537 190,9
Nizozemí	673 079,0	11 033,4	177 536,9	2 910,2	850 615,9
Rakousko	309 343,6	4 685,3	72 203,9	1 093,6	381 547,5
Portugalsko kontinent.	62 900,2	480,0	6 290,1	47,9	69 190,3
Azorské autonom. ostrovy	8 968,2	80,0	896,7	8,1	9 864,9
Finsko	131 631,9	1 174,4	13 163,0	117,4	144 794,9
Švédsko	331 823,6	2 960,6	33 181,9	296,1	365 005,5
Belgie/Lucembursko	665 358,3	9 547,2	142 856,2	2 049,9	808 214,5
Velká Británie	1 025 961,6	9 153,8	102 596,1	915,4	1 128 557,7
Celkem	11 728 311	165 912,6	2 547 186,4	40 732,8	14 275 497

Pramen: Nařízení EK č. 1739/2003

Kvóty izoglukózy a inulinových sirupů v roce 2003/04 v EU (t v sušině)

	Izoglukóza „A“	Snížení ¹	Izoglukóza „B“	Snížení	Inulinové sirupy*
Německo	28 196,0	447,3	6 640,2	105,3	
Řecko	10 272,0	163,0	2 419,1	38,4	
Španělsko	73 906,7	712,9	7 883,4	76,0	
Francie kontinent.	15 485,0	262,1	4 030,4	68,2	„A“ 19 577,5
Itálie	16 175,5	256,6	3 809,4	60,4	„B“ 4 610,8
Nizozemí	7 249,6	115,0	1 707,4	27,1	„A“ 64 629,9
Portugalsko	7 901,6	125,4	1 860,8	29,5	„B“ 15 221,6
Finsko	10 692,7	99,3	1 069,8	9,9	
Belgie/Lucembursko	55 182,8	967,8	15 174,9	266,1	„A“ 171 672,9
Velká Británie	21 138,5	363,5	5 638,3	97,0	„B“ 40 428,9
Celkem	246 200,4	3 512,9	50 233,7	777,9	„A“ 255 880,3 „B“ 60 261,3

Pramen: EK – Nařízení č. 1739/2003, * Snížení A + B – 3 731,8 + 871,6 t sušiny.

Poznámka: ¹ Snížení se dotýkají pouze příslušného kvótového roku, nedochází tedy k redukci původních kvót.

Celkové snížení cukru, izoglukózy a sirupů je 215 513 t (v hodnotě bílého cukru).

EK ve svém nařízení č. 1739/2003 z 30. září 2003 rozhodla o celkovém snížení kvót „A“ a „B“ pro marketingový rok 2003/04 u cukru, izoglukózy a inulinových sirupů o celkové množství **215 513 t** (v hodnotě bílého cukru). Z tohoto množství připadá 165 912,6 t na cukr „A“ (1,4 % z celkového množství kvóty „A“) a 40 732,8 na cukr „B“ (1,57 %). Kvóty pro izoglukózu byly sníženy o 4 290,8 t a inulinové sirupy celkem o 4 603,4 t. Zatímco snížení u cukru se dotýká všech patnácti zemí EU, tak izoglukóza se produkuje pouze v deseti zemích. I když nařízení EK bylo stanoveno až 30. září 2003, má zpětnou platnost již od 1. července 2003 (počátek marketingového roku v EU). V posledních třech marketingových letech dochází v EU vždy k redukci kvót. V marketingovém roce 2002/03 byla například v EU snížena celková produkční kvóta cukru (v hodnotě bílého cukru) dokonce o 862,475 tis. t. Tato snížení kvót jsou především reakcí na nebezpečí překročení limitů WTO pro subvencovaný cukr určený na export do třetích zemí (kvóta „B“). Dalšími příčinami jsou zvyšující se importy cukru především z balkánských zemí a současně zpevnění kursu EURO, které zdražuje exportní subvence v EU. I přes předpokládané poměrně významné zvýšení celkové produkce cukru v EU po přijetí kandidátských zemí v roce 2004, nedosáhne celková produkce v EU 25 ani úrovně produkce cukru v Brazílii.

Kvóty „A“ a „B“ cukru a izoglukózy pro rok 2004/05 v kandidátských zemích (t)*

	Cukr „A“	Cukr „B“	Cukr „A+B“	Izoglukóza „A“	Izoglukóza „B“
Česká republika	441 209	13 653	454 862	-	-
Lotyšsko	66 400	105	66 505	-	-
Litva	103 010	-	103 010	-	-
Maďarsko	400 454	1 230	401 684	127 627	10 000
Polsko	1 580 000	91 926	1 671 926	24 911	1 870
Slovinsko	48 157	4 816	52 973	-	-
Slovensko	189 760	17 672	207 432	37 522	5 025
Celkem	2 828 990	129 402	2 958 392	190 060	16 895
Celkem EU 25 r. 2004/05 - odhad	14 557 301	2 676 588	17 233 889	436 260,4	67 128,7
Celkem EU 25 r 2004/05 cukr + izoglukóza + sirupy (v hodnotě bílého cukru)					18 053 420

Pramen: EK – listopad roku 2002,

Poznámka: * Malta, Kypr a Estonsko nemají produkční kvóty. Kandidátské země nemají žádné kvóty na inulinové sirupy.

Návrh reformy Společné organizace trhu s cukrem v období 2010 – 2015

Bilance nabídky cukru v EU je v posledním období pod velkým tlakem. Při stabilizované spotřebě, kvótovaných dovozech i produkci cukru, která se mezi jednotlivými lety jen mírně liší, jsou vývozy dlouhodobě bezpečnostním ventilem pro bilanci nabídky Společenství. Přesto EU pod tlakem největších světových exportérů navrhuje ve WTO významné snížení objemu subvencovaných vývozu a 45% snížení rozpočtových výdajů na tyto vývozy. Při současných průměrných subvencích cca 480 EUR/t znamenají tyto návrhy snížení exportovatelného množství na méně než 0,6 mil. t. Návrhy pana Harbinsona z Dánska požadují dokonce úplné odstranění subvencí během 5 – 9 let. Závazky snižovat subvence nezahrnují zatím reexport cukru z Indie a zemí ACP, i když i tento závazek požadují přední světoví exportéři.

Preferenční dovozy cukru do EU se budou postupně zvyšovat. Nejméně rozvinutým zemím je v rámci tzv. projektu EBA každoročně liberalizován přístup na trh EU a v roce 2009 již budou mít tyto země volný přístup na trh cukru v EU. Rovněž „Cukerní protokol“, který umožňuje preferenční přístup na trh pro 19 rozvojových zemí (ACP), bude pod vlivem nových dohod o ekonomickém partnerství významně liberalizován. Preferenční dovozy by potom mohly dosáhnout v letech 2010 – 2015 až 3,5 mil. t cukru.

EU dále navrhuje pro uvedené období snížení cel v průměru o 36 %, což by znamenalo snížení celní ochrany ze současných 419 EUR/t na **268 EUR/t**, nebo dokonce na 168 EUR/t (návrh Dánska). Dále se u cukru zřejmě přestane uplatňovat zvláštní ochranná klausule.

Do roku 2010 – 2015 bude příští SOT pro cukr čelit těmto hlavním problémům:

- nevyhnutelnému snížení vnitřních cen a vnější ochrany trhu (celní sazby),
- snížené možnosti vyvázet, především se subvencemi,
- výraznému zvýšení preferenčních dovozů,
- zvýšenému tlaku konkurenčních produktů na trh EU (náhradní sladidla).

Řešení výše citovaných problémů vyústilo ve vypracování 4 alternativních návrhů reformy cukerní politiky po roce 2010.

1. Status quo

I když by ceny na trhu Společenství byly v důsledku snížení vyjednaných ve WTO nižší, stále by dosahovaly úrovně téměř třikrát vyšší než je současná světová cena cukru. Proto se dá s jistotou předpokládat, že po úplné liberalizaci dovozu cukru z rozvojových zemí (státy sdružené v EBA) po roce 2009, se tyto země přeorientují na výhradní export cukru do zemí EU. Za těchto okolností by byla produkce Společenství (snížení intervenční ceny i celní ochrany) určována skutečným objemem preferenčních dovozů a mírou snížení podpory pro vývozy. Snížení produkce cukru v rámci nižších kvót by mělo za následek zánik méně konkurenceschopných cukrovarů. Neúměrně vysoké snížení kvót by se však vážně dotklo i efektivnějších výrobců. Při drastickém snížení subvencovaných vývozu, by byly adekvátně velmi výrazně sníženy i finanční odvody producentů. Pokud by uspěly se svojí stížností ve WTO přední exportéři Brazílie, Austrálie a Thajsko, zachovaly by se prakticky pouze subvencované vývozy cukru pocházejícího z preferenčních dovozů do EU.

Shrnutí výhod a nevýhod 4 alternativ budoucí reformy cukerní politiky v EU (CMO)

	Výhody	Nevýhody
Status quo	Zachovává výrobu a příjmy ve většině regionů, i když úroveň obou postupně klesá. Progresivně snižuje rozpočtové náklady režimu. Zachovává stávající výhody pro země ACP/EBA.	Odkládá restrukturalizaci a lepší konkurenceschopnost sektoru. Přitahuje na trh EU neomezená množství dovozů v rámci preferenčních dohod za nekonkurenční ceny, což v dlouhodobém výhledu ohrožuje pokračující produkci v EU. Zachovává deformace konkurence. Zachovává nerovnosti mezi zemědělci. Obchodní bilance je velmi citlivá k odstranění bezpečnostní klauzule a zrušení cukru C. Komplikuje vyjednávací pozici EU ve WTO. Společná organizace trhu pro cukr zůstává složitá a netransparentní.
Pokles cen	Usnadňuje restrukturalizaci a lepší konkurenceschopnost sektoru. Snižuje přebytky produkce a deformace světového trhu. Snižuje deformace hospodářské soutěže. Snižuje nerovnosti mezi výrobci. Snižuje náklady pro spotřebitele a uživatele. Podporuje diverzifikaci na trhu sladidel. Usnadňuje vyjednávání ve WTO. Podporuje uplatňování současného dodržování více požadavků (cross compliance). Mírně snižuje rozpočtové náklady režimu.	Klesají příjmy výrobců. Klesají příjmy zemí ACP. Náklady na možná průvodní opatření pro restrukturalizaci.
Fixní kvóty	Zajišťuje stabilní nabídku a chrání před kolísáním cen na světovém trhu. Zvyšuje viditelnost sektoru, což mu umožňuje obnovení investic. Zachovává produkci ve větší části EU s příznivými účinky na venkovské komunity, pokud se kvóty nepřevádějí. Snižuje rozpočtové náklady režimu pro cukr.	Odstoupení od EBA by negativně ovlivnilo důvěryhodnost EU. Odkládá restrukturalizaci a lepší konkurenceschopnost sektoru, pokud by se kvóty nepřeváděly. Zachovává deformace konkurence. Zachovává nerovnosti mezi zemědělci. Komplikuje vyjednávací pozici EU ve WTO. Společná organizace trhu pro cukr zůstává složitá a netransparentní.
Liberalizace	Konkurenceschopnost sektoru je v dlouhodobém výhledu zlepšena. Deformace na světovém trhu jsou sníženy. Usnadňuje vyjednávání ve WTO. Odstraňuje rozpočtové náklady režimu, pokud nebudou poskytovány kompenzace. Odstraňuje deformace hospodářské soutěže. Velice zjednodušuje společnou organizaci trhu s cukrem.	Pravidelnost dodávek a cenová stabilita již nejsou stejnou měrou zajištěny. Velká část cukerního průmyslu EU mizí. Zemědělské příjmy klesají s významným dopadem na některé venkovské komunity. Klesají příjmy nekonkurenceschopných tradičních partnerů (ACP). Produkce alternativních sladidel již není konkurenceschopná a mizí. Ziskovost rafinérií cukru je ohrožena. Vysoké náklady na možná průvodní opatření pro restrukturalizaci. Nárůst rozpočtových nákladů, budou-li zemědělcům poskytnuty kompenzace.

Pramen: Návrh reformy SOT na zasedání EK

2. Fixní kvóty

Návrat k fixním kvótám by znamenal mnohem nižší produkční kvóty než v současnosti. Preferenční dovozy by opět podléhaly kvótám, ale tyto kvóty by byly nepochybně sjednány na úrovni nejvyšších dosažených vývozu, berouce v úvahu investice vynaložené řadou partnerů s cílem plně liberalizovaného přístupu těchto rozvojových zemí na trh EU od roku 2009. Tato alternativa by ale vyžadovala, aby EU upustila od svých mezinárodních závazků v rámci iniciativy EBA (Vše kromě zbraní), která otevírá trh pro nejméně rozvinuté země. Opětovné zavedení celních kvót pro země EBA by však silně poškodilo důvěryhodnost Společenství ve WTO.

3. Pokles cen

Tato alternativa předpokládá, že ceny na domácím trhu EU jsou podporovány přiměřenou výší celní ochrany, která by při snížení cen a postupném zrušení kvótované produkce (po stabilizaci úrovně dovozu a produkce) adekvátně poklesla. V kontextu zvýšení nekvótovaných preferenčních dovozu by potom tržní ceny měly tendenci se přizpůsobit vstupní ceně nepreferenčních dovozu, na které by se vztahovala celní ochrana. Snížením vnitřní ceny by se stal trh EU méně přitažlivým pro část vývozců s vysokými výrobními náklady včetně významné části zemí ACP. Za účelem kompenzovat dopady snížení ceny cukrovky by byla zřejmě zavedena přímá podpora pěstitelských příjmů. V konečné fázi této alternativy, kolem roku 2013, by EU 25 vyprodukovalo asi 14 mil. t cukru a dle preferenčních dohod by dováželo asi 2,5 mil. t cukru. Cukr by se již téměř nevyvážel. Výroba izoglukózy by se regulovala pouze vlastní konkurenceschopností producentů.

4. Liberalizace

Liberalizační alternativa by ve svém důsledku znamenala zrušení domácí cenové podpory pro cukr a cukrovku a také ukončení produkčních kvót a kvantitativních a celních omezení obchodu. Proto je prosazována nejvíce konkurenceschopnými vývozci třtinového cukru, spotřebiteli a částí zemědělskopotravinářských odvětví využívajících cukr. Při absenci celní ochrany by ceny cukru ve Společenství poklesly až k úrovni světových cen a trh by se otevřel pro vývozy především z Brazílie. Její vývozy by pravděpodobně postupně nahradily vývozy ze zemí ACP, Indie i EBA. Produkce cukru by v EU mohla poklesnout až k úrovni pouhých 6 mil. t a dovozy by mohly vzrůst až k úrovni 10 mil. t. Tato alternativa by tedy ve svém důsledku znamenala úplnou likvidaci pěstování cukrovky a produkci cukru ve většině zemí EU 25.

Východní Evropa

Podle odhadu z října roku 2003 zaznamenáme ve Východní Evropě mírný nárůst produkce cukru na celkovou úroveň **6,86 mil. t**. Sklizňové plochy cukrovky sice vzrostly nad 2 400 tis. ha, ale v důsledku extrémně suchého a teplého počasí, které postihlo téměř celou Evropu, bylo dosaženo nižších výnosů cukrovky. Výnosy polarizačního cukru však byly částečně kompenzovány obecně vysokou cukernatostí řepy v tomto roce, která běžně dosahovala nad úroveň 16 %. Intenzita produkce cukru ve Východní Evropě je však s výjimkou ČR, Polska a Maďarska stále na velmi nízké úrovni a dosahuje pouze 1/3 úrovně v EU. Hlavní příčinou je dlouhodobě nízká intenzita produkce v Rusku a na Ukrajině.

V **Rusku** se očekává v roce 2003/04 meziroční zvýšení produkce cukru o 147 tis. t na **1 750 tis. t**. Sklizňové plochy cukrovky se v roce 2003 zvýšily na 960 tis. ha (nárůst o 12 %). Rusko dovezlo v roce 2002/03 celkem 4,66 mil. t surového cukru, to je o 368 tis. t méně než v předchozím roce. V roce 2002 stát podpořil cukrovarnický sektor částkou 150 mil. USD za účelem restrukturalizace odvětví. V současné době se většina závodů již privatizuje a dochází m.j. i ke zvyšování kapacity zastaralých cukrovarů. Tímto opatřením se následně podpoří i pěstování cukrovky v Rusku a snížení závislosti na dovozech surového cukru.

V Rusku probíhá v současnosti spor mezi ministrem zemědělství a ministrem pro hospodářský rozvoj o cukerní politice v roce 2004. Ministr zemědělství by preferoval v roce 2004 zachovat současný systém dvou celních tarifů, zvláště pro dovoz surového cukru v rámci dovozní kvóty (pro rok 2003 v množství 3,95 mil. t) a zvýšené clo pro dovoz surového cukru nad importní kvótu. Dovozní kvótu navrhuje v roce 2004 snížit na úroveň **3,2 – 3,5 mil. t**. Ministerstvo pro hospodářský rozvoj

barva

barva

naproti tomu prosazuje jednotnou sazbu cla pro dovoz celkového množství surového cukru. Tímto opatřením by se dosáhlo pokroku v přístupových jednáních Ruska k WTO. Současně s tímto opatřením se navrhuje stanovit tuzemskou minimální cenu cukru na úrovni **470 USD/t**. Toto opatření by uvítali především zpracovatelé a průmysloví uživatelé cukru.

Sazby dovozního cla na cukr v Rusku v EUR/t v letech 2001 až 2003

	2003	2002	2001
Dovozní kvóta surového cukru	3,95 mil.t	3,65 mil. t	3,65 mil. t
Čtvrtletní členění	není žádné	3,35; 3,35; 0; a 0,3 mil. t	1,5; 1,5; 0,6; a 0,4 mil. t
Počáteční cena při aukci	28 EUR	3 EUR	3 EUR
Celní sazba v rámci kvóty	95 EUR	5 % (minim. 15 EUR)	5 % (minim. 15 EUR)
Celní sazba mimo kvótu			
od 1. ledna	200 EUR	40 % (minim. 120 EUR)	30 % (minim. 90 EUR)
od 1. července	230 EUR	50 % (minim. 150 EUR)	40 % (minim. 150 EUR)
Celní sazba pro bílý cukr			
od 1. ledna	240 EUR	40 % (minim. 140 EUR)	30 % (minim. 120 EUR)
od 1. července	270 EUR	50 % (minim. 180 EUR)	45 % (minim. 160 EUR)

Pramen: F.O. Licht č. 30, ročník 2002

Na **Ukrajíně** bylo původně plánováno v roce 2003 osetí až 1 milion ha cukrovky. Ve skutečnosti však bylo oseto pouze **782,6 tis. ha** a z toho je ještě v důsledku suchého a teplého počasí ohroženo dalších 120 tis. ha. Sklizeň cukrovky zřejmě výrazně poklesne na 13 mil. t. Produkce cukru bude určitě nižší než **1,6 mil. t**. Tato produkce cukru však nepokryje ani tuzemskou poptávku a proto bude muset Ukrajina cukr dovážet. Ukrajinská vláda se rozhodla restrukturalizovat výrobní kapacity tuzemských cukrovarů. V roce 2003 mělo být uzavřeno 20 % cukrovarů s nízkou zpracovatelskou kapacitou.

V **Maďarsku** se v důsledku suchého počasí sklídí přibližně o 20 % cukrovky méně než v předchozím roce, tj. 2 mil. t. Produkce cukru zřejmě poklesne v roce 2003/04 o 71 tis. t na hodnotu **270 tis. t**. Cukrovary vyzvaly vládu k vyšší ochraně před dovozy cukru, protože importy v první polovině roku vzrostly meziročně více než trojnásobně až na 50 tis. t. Dovozní clo v rámci kvóty činí v Maďarsku 68 % a dovozy nad kvótu jsou zatíženy clem 118 %. I přesto se však cukr dováží, především z Polska. Od května příštího roku však bude i v Maďarsku platné clo EU, tedy 420 EUR/t.

V **Polsku** poklesne v tomto marketingovém roce produkce cukru dle odhadu na **1,8 mil. t** (v hodnotě bílého cukru), meziročně o 215 tis. t. Tato produkce stále ještě převyšuje tuzemskou poptávku, takže se očekává, že Polsko vyveze v příštím roce cca 380 tis. t. Z tohoto množství by mělo být asi **280 tis. t** vyvezeno **bez subvencí** a **102 tis. t** cukru se **subvencí**. Zemědělská tržní agentura v Polsku poskytuje grant na půjčku 570 mil. PLN pro státní cukrovarnickou společnost Krajowa Spółka Cukrowa (celkem 27 cukrovarů). Půjčka je určena na zaplacení kontrahované řepy a pokrytí skladovacích nákladů. Polská vláda chce v nejbližší době uzavřít 11 cukrovarů z této společnosti. V roce 2003 byl uzavřen cukrovar v Rejowieci, v lednu 2004 bude uzavřeno dalších 5 cukrovarů a o rok později zbývajících 5 závodů. V průběhu nutné restrukturalizace a modernizace polského cukrovarnictví se plánuje uzavřít celkem 20 cukrovarů.

Slovensko

Vývoj hektarových výnosů a produkce cukrovky

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 odhad	2004 výhled
Výnos v t /ha	35,40	38,21	40,77	30,37	40,80	43,63	36,84	47,0
Meziroční index vývoje	86,90	107,90	106,70	74,49	134,3	106,9	84,4	127,6
Produkce v tis. t	1 668,20	1 330,90	1 404,90	961,50	1 286,8	1 346,2	1 173,9	1 598,0
Meziroční index vývoje	98,40	79,80	105,60	68,44	133,8	104,6	87,2	136,1

Pramen: Štatistický úrad SR (z 15. 10. 2003)

Podle odhadu ŠÚ SR k 15. 10. 2003 se očekává na sklizňové ploše **31,9 tis. ha** produkce cukrové řepy v celkovém množství **1 173,9 tis. t**. Výnos cukrovky se odhaduje na 36,84 t/ha. Podle údajů Slovenského cukrovarnického spolku (SCS) však bude produkce vyšší (1 264 tis. t) a výnos cukrovky 40,0 t/ha. MP SR vyhlásilo pro rok 2003 kvótu cukrové řepy v množství **1 500 tis. t** (meziroční nárůst o 60 tis. t).

V roce 2002 byla průměrná CZV cukrovky 997 SKK/t. V roce 2003 se odhaduje významné navýšení až na hodnotu **1 100 SKK/t**. Spotřebitelské ceny cukru byly v roce 2003 zatím nejvyšší v červnu, **29,20 SKK/kg**. Spotřebitelské ceny cukru jsou v SR podstatně vyšší než v ČR.

V zahraničním obchodě SR s cukrem bylo v prvním pololetí roku 2003 dovezeno **35 435 t**. Z tohoto množství bylo pouze 4 840 t v celkové hodnotě 56 816 tis. SKK a průměrné ceně 11,74 SKK/kg dovezeno do volného oběhu (z tohoto množství připadá 50,4 % na Polsko a 34,5 % na ČR). Ve stejném období bylo vyvezeno celkem **10 229 t** cukru v celkové hodnotě 108 907 tis. SKK. Saldo obchodu s cukrem v prvním pololetí roku 2003 je v celkové výši - 5 389 t a celkové hodnotě - **52 091 tis. SKK**. V zahraničním obchodu s melasou má SR saldo 17 196 t v celkové hodnotě + 55 357 tis. SKK.

Vývoj cen cukru na světových trzích

Světové ceny bílého cukru dle Londýnské burzy zůstaly i v roce 2003 na poměrně nízké úrovni s průměrem **220,63 USD/t** (období 9 měsíců), což představuje meziroční pokles o 7,63 USD/t. První výrazný pokles světových cen bílého cukru v posledních letech začal v únoru roku 2002 (o 24,48 USD/t) a od té doby se již ceny pohybují s určitými výkyvy většinou pod touto hranicí. Poněkud vyšší ceny bílého cukru se udržovaly v prvních čtvrtletích kalendářního roku, potom však ceny postupně klesaly. Nejnižší světové ceny cukru v posledních dvou letech bylo dosaženo v září 2003 v hodnotě **197,41 USD/t**. Vzhledem k současně nízkému kurzu USD/Kč byly nejnižší ceny v ČR (pod hranici 6 000 Kč/t) v období květen a červen roku 2003. Průměrná světová cena bílého cukru se v posledních dvou letech pohybuje zhruba na úrovni roku 2000, kdy byla druhá nejnižší průměrná cena za období posledních osmi let. Tento trend nízkých světových cen cukru je odrazem vysoké produkce cukru v posledních třech marketingových letech při současné stagnaci spotřeby cukru. V dalším období je sice možné očekávat určité zvýšení ceny cukru, ale ceny neporostou nijak významně.

Světové ceny surového cukru se v roce 2003 na rozdíl od bílého cukru meziročně zvýšily v průměru o 25,09 USD/t. Tato skutečnost je ale způsobena spíše tím, že meziroční pokles cen v roce 2002 (o 45,44 USD/t) byl u surového cukru mnohem hlubší než u bílého cukru.

U termínovaných kontraktů prosinec 2003 až květen 2004 bylo na burze LIFE dosahováno nejvyšších cen v únoru 2003, naopak nejnižší hodnoty kontraktů byly na počátku listopadu.

barva

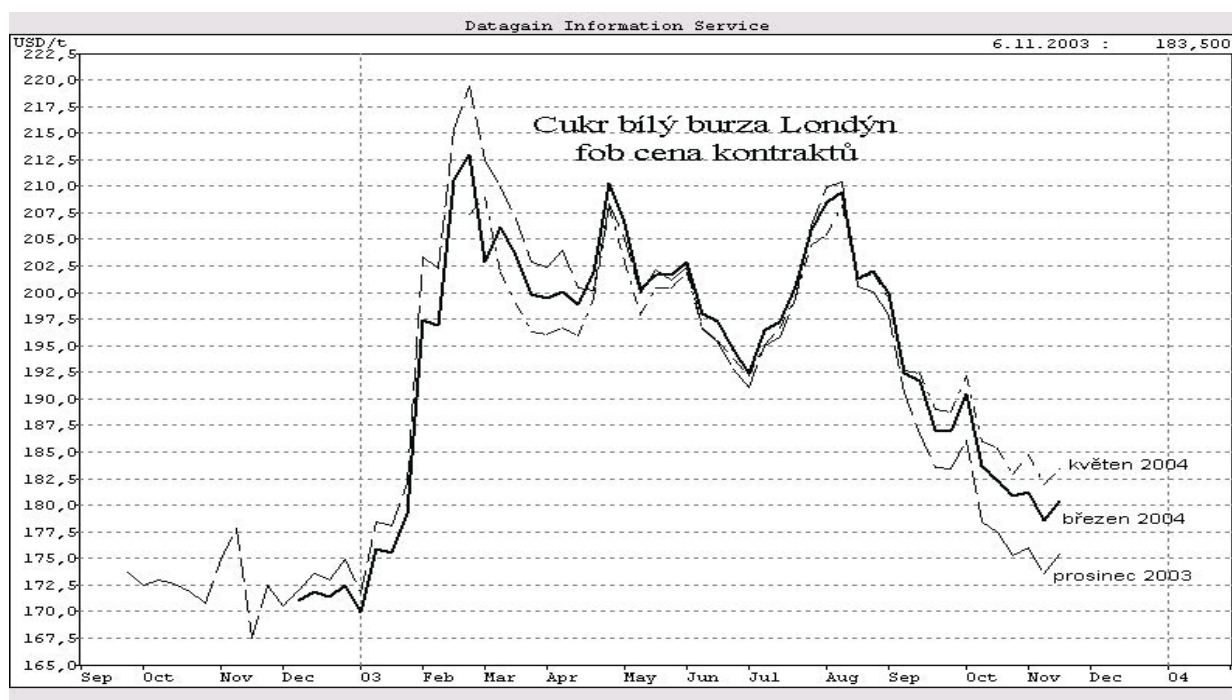
Cukr bílý, průměrné měsíční ceny v USD/t (London No 5). Dodací podmínka FOB Europe

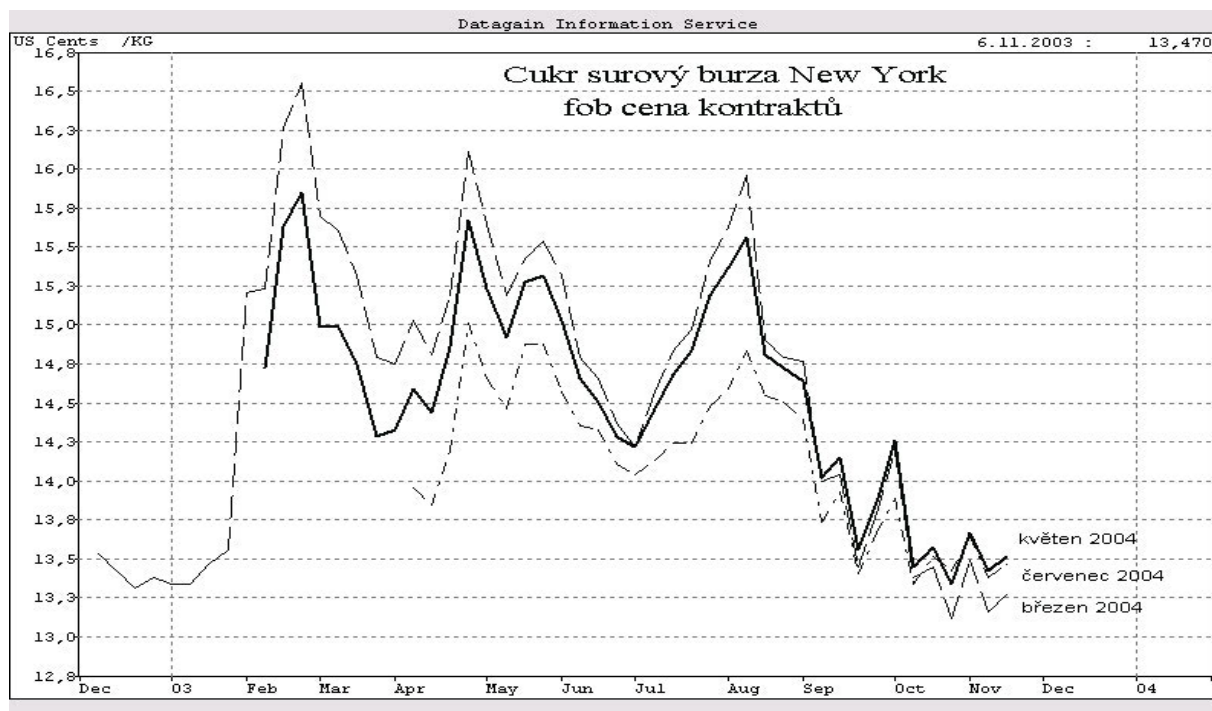
Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
1996	382,7	394,6	399,9	397,2	392,1	396,8	374,4	370,4	346,9	327,8	310,7	307,5	366,79
1997	305,7	308,1	309,6	312,7	322,0	329,1	332,3	345,2	319,8	299,4	304,4	300,6	315,80
1998	298,0	281,8	269,5	256,3	264,5	260,0	256,9	256,1	221,5	220,5	237,5	241,8	255,39
1999	242,2	231,5	217,1	193,8	201,2	218,8	208,8	199,2	182,5	173,0	170,3	167,8	200,57
2000	169,6	169,0	172,5	190,6	200,3	234,4	250,8	270,8	258,8	259,3	243,0	241,4	221,77
2001	248,4	234,7	226,2	233,3	258,4	279,5	277,2	266,3	235,0	224,5	248,9	254,1	248,94
2002	262,2	237,8	238,6	221,4	227,3	220,1	225,7	227,5	213,5	214,7	224,0	225,9	228,26
Kč/t	9 528	8 689	8 554	7 589	7 573	6 984	6 762	7 165	6 573	6 708	6 880	6 926	7 494
2003	234,9	244,3	231,4	223,6	219,1	202,7	217,0	214,9	197,4				220,63
Kč /t	6 966	7 177	6 802	6 519	5 938	5 462	6 084	6 234	5 695				6 320

Cukr surový, průměr. měsíč. ceny v USD/t (London No. 7). Dodací podmínka CIF volně ložená na lodi VB

Rok/m	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Prům.
1996	316,7	317,4	317,8	296,4	283,3	299,3	314,2	308,2	295,9	271,9	262,3	262,6	295,5
1997	261,4	264,3	271,5	275,3	271,3	277,8	273,3	283,8	275,2	276,4	289,7	295,2	276,3
1998	277,7	258,5	238,8	235,4	225,8	200,4	211,6	207,1	178,2	183,5	197,6	198,2	217,7
1999	198,7	170,2	152,9	141,8	150,2	155,4	141,4	149,7	170,0	172,3	168,2	157,5	160,7
2000	147,9	139,6	136,2	154,9	174,3	207,3	235,2	253,1	244,3	260,7	242,8	243,7	203,3
2001	251,0	241,0	227,8	216,2	233,7	222,1	216,7	201,7	192,1	172,7	192,9	195,6	213,6
2002	194,4	167,2	170,5	174,9	156,8	148,5	163,7	161,4	176,3	188,5	196,0	200,2	168,2
2003	205,8	224,2	208,4	201,3	190,7	172,3	185,2	184,8	165,9				193,3

Pramen: F.O.Licht č. 29, r. 2003

Pěstování cukrovky v ČR a zahájení cukrovarnické kampaně v roce 2003/04

Pěstování cukrovky v roce 2003 a vývoj v pěstování typových odrůd cukrovky

Podle údajů ČSÚ z 15. 10. 2003 bude produkční plocha cukrovky v roce 2003 v ČR celkem **77 325 ha** při výnosu cukrovky **41,69 t/ha**. Celková produkce cukrovky podle ČSÚ se odhaduje na **3 222 364 t**. SZIF však odhaduje sklizňovou plochu podstatně nižší, pouze 75 367 ha, ale celkový nákup cukrovky v roce 2003/04 v množství **3 737 916 t**.

V době vzcházení cukrovky bylo v ČR průměrně 90 tisíc jedinců/ha. V období od 1. května téměř po celý zbytek vegetačního roku však bylo extrémní sucho, dlouhý sluneční svit a rekordní vysoké teploty až 35 stupňů. Tyto skutečnosti nepříznivě ovlivnily růst a vývoj cukrovky zejména v suchých oblastech a na lehčích půdách (jižní a střední Morava, Slánsko a Mělnicko). I přesto však dobře zapojené a brzy zaseté porosty lépe odolávaly extrémnímu suchu. Deficit srážek za prvních 6 měsíců roku 2003 činil v porovnání s padesátiletým průměrem 51,3 mm. Výskyt škůdců, konkrétně mšic byl spíše ojedinělý, protože většina osiva je dnes již ošetřena přípravkem Gaucho. Velké sucho mělo za následek jen mírný výskyt listových chorob, zvláště cercosporiózy. Ochrana proti cercosporióze a dalším houbovým chorobám se provádí již paušálně jedním až dvěma postřiky. Vysoké teploty v druhé půli vegetačního období a zdravý listový aparát měly za následek velmi vysokou cukernatost řepy v tomto roce, která místy dosahovala až rekordních hodnot 18 – 21 %.

Sklizňové a produkční plochy a výnosy cukrovky podle krajů v letech 2000 – 2003*

Území, kraj	2000		2001		2002		2003		Index 2003/00
	ha	t/ha	ha	t/ha	ha	t/ha	ha**	t/ha	
Praha	349	37,00	587	44,55	635	50,52	467	43,05	1,34
Středočeský	17 393	39,78	21 324	43,95	20 312	49,42	19 265	42,09	1,11
Ústecký	4 551	38,66	5 569	44,15	4 455	49,17	4 657	41,69	1,02
Liberecký	340	47,06	409	41,87	479	43,38	452	42,82	1,33
Královéhradecký	8 267	49,65	10 100	47,05	10 707	49,30	10 191	41,92	1,23
Pardubický	4 928	46,88	6 162	42,83	5 759	49,88	5 883	42,12	1,19
Vysočina	186	49,31	184	43,79	404	52,56	422	42,08	2,27
Jihomoravský	6 120	42,95	8 872	44,02	8 791	48,60	9 664	38,67	1,58
Olomoucký	12 246	51,63	15 287	51,03	15 719	50,34	16 364	42,74	1,34
Zlínský	2 342	50,59	3 165	41,09	3 262	49,67	3 173	41,70	1,36
Moravskoslezský	4 571	54,22	6 051	42,12	6 976	48,74	6 756	41,41	1,48
Česká republika	61 293	45,83	77 710	45,41	77 499	49,45	77 325	41,69	1,26

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Cukrovka se pěstuje v Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji pouze okrajově podle zákona č. 129/2000 Sb. bylo v roce 2000 ustanoveno nové rozdělení krajů a vyšších územních samosprávních celků.

** Produkční plochy (nejsou totožné se sklizňovou plochou).

Podíl z celkem prodaného množství osiva cukrovky v jednotlivých letech (%)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
C, CN typ	35,5	49,7	44,7	36,8	48,0	60,3	53,3	69,1	75,6
N typ	26,6	19,2	19,7	23,6	31,7	29,7	45,8	29,8	23,9
NV, V typ	37,9	31,1	35,6	39,6	20,3	10,0	0,9	1,1	0,5
Odrůdy rezistentní k rizománii	-	-	-	-	-	2,2	8,5	22,8	24,3
Odrůdy rezistentní k cercosporióze	-	-	-	-	-	-	-	2,1	7,25

Pramen: Svaz pěstitelů cukrovky Čech, C – cukernatý typ, N – normální typ, V – výnosový typ

Se změnou nákupu cukrovky a s přechodem na nákup cukrovky podle obsahu cukru (přepočet hmotnosti dodané cukrovky na 16% cukernatost) se v ČR začaly převážně pěstovat odrůdy s vyšším obsahem cukru C a CN typu. K největšímu poklesu pěstování výnosových typů cukrovky z 40 % na 20 % došlo v roce 1999. V dalších letech se v tomto trendu dále pokračovalo, v roce 2000 poklesly dále V a VN typy na 10 % a v roce 2003 již činí podíl výnosových odrůd pouze 0,5 %. Tento trend se projevuje ve všech cukrovarech a většinou jsou tyto odrůdy nahrazeny odrůdami typu C a NC, které tvoří v letošním roce již 75,6 % z prodaného osiva. Sortiment prodáváných odrůd byl v roce 2003 tvořen 9 odrůdami typu C, 24 odrůdami typu NC, 11 odrůdami typu N a 1 odrůdou typu N.

Vliv intenzity pěstebních technologií na ekonomiku výroby cukrovky

Z výsledků výzkumu byla potvrzena ekonomická efektivnost hodnocených variant pěstování cukrovky jak z pohledu příspěvku na úhradu, tak hrubého zisku. Očekávané farmářské ceny zaručují kladný ekonomický výsledek u všech variant. Při respektování reálných farmářských cen a výnosů je výsledný hospodářský výsledek citlivější na změny cen než na změny výnosů, které ve výpočtech odrážejí intenzitu pěstební technologie. Rovněž lze konstatovat, že se vyšší intenzita při zadaných farmářských cenách vyplácí, zejména z pohledu finančních výnosů z hektaru.

Sumární ukazatele pěstebních technologií cukrovky při ceně 980 Kč/t

Poř. č.	Ukazatel	MJ	Intenzita pěstební technologie		
			standardní	intenzivní	extenzivní
1	Výnos bulev	t/ha	50	60	40
2	Cukernatost	%	16	16	16
3	Výnos polarizačního cukru	t/ha	8,0	9,6	6,4
4	Spotřeba práce	h/ha	15,67	15,32	10,89
5	Spotřeba nafty	l/ha	202	214	154
6	Mzdové náklady obsluhy	Kč/ha	1 095	1 085	760
7	Materiál. náklady (bez nafty)	Kč/ha	19 100	24 670	15 370
8	z toho na: osivo		4 500	5 700	4 500
9	průmyslová hnojiva		3 820	6 880	1 685
10	pesticidy		8 380	9 560	7 850
11	VN* na stroje vč. nafty a pom. materiálu	Kč/ha	6 438	7 159	5 079
12	Pojištění proti živelním pohromám	Kč/ha	1 470	1 764	1 176
13	Celkové variabilní náklady	Kč/ha	28 478	35 053	22 760
14	Fixní náklady na stroje	Kč/ha	8 376	8 894	7 201
15	Technologické náklady (13 + 14)	Kč/ha	36 854	43 947	29 961
16	Tržní produkce	Kč/ha	49 000	58 800	39 200
17	Technolog. příspěvek na úhradu	Kč/ha	12 146	14 853	9 239
18	Normativní fixní náklady	Kč/ha	11 450	12 850	10 450
19	Celkové normativní náklady (13 + 18)	Kč/ha	39 928	47 903	33 200
20	Hrubý zisk (16 – 19)	Kč/ha	9 072	10 897	6 000

Pramen: ČZU

Poznámka: * VN – Variabilní náklady

Vývoj cen u zemědělských výrobců cukrovky v roce 2003/04

V průběhu září a října roku 2003 byla průměrná nákupní cena cukrovky **961 Kč/t**, tedy signifikantně nižší než ve stejném období roku 2002/03 (992 Kč/t). Sklizená cukrovka přitom obsahovala v důsledku suchého počasí velmi nízké procento minerálních nečistot.

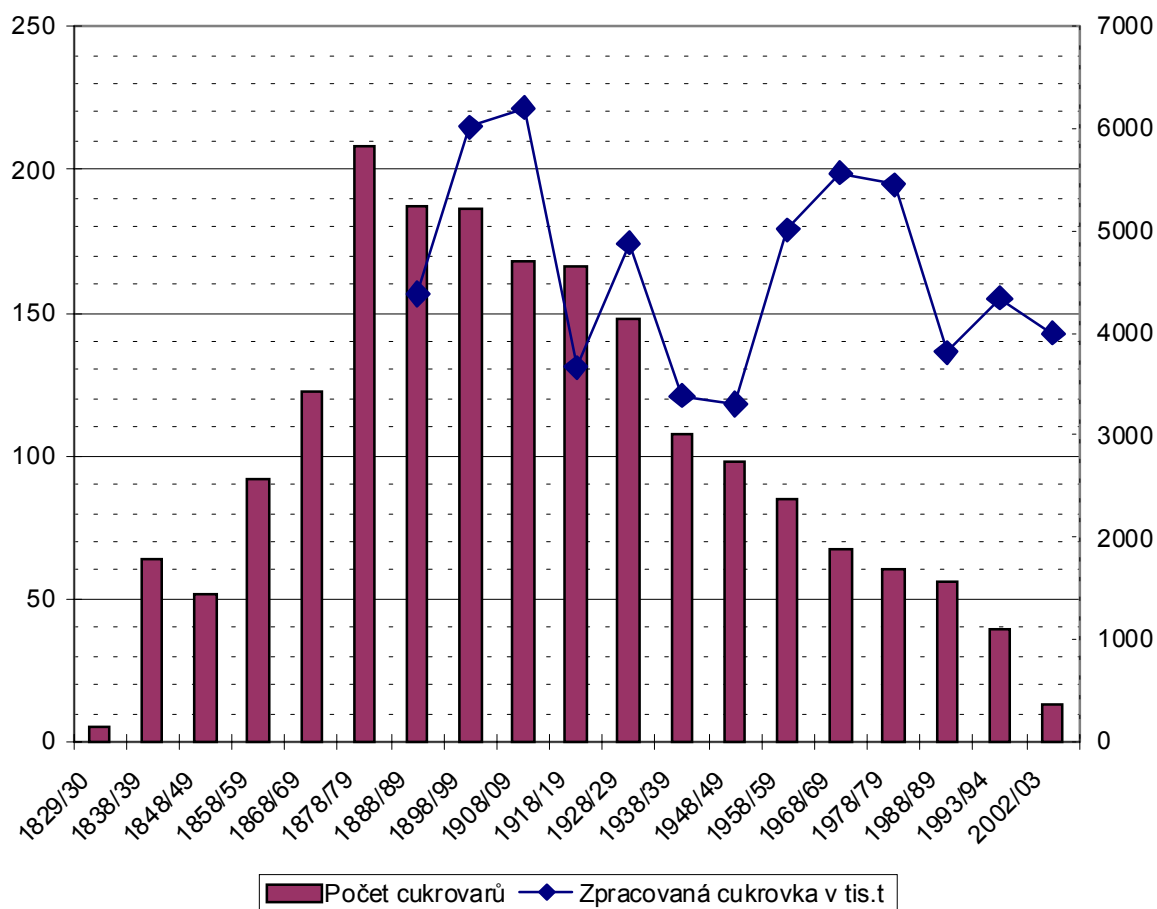
Podle nařízení vlády č. 15/2003 Sb. a 97/2003 Sb., byla stanovena v roce 2003/04 **minimální cena cukrovky** při základní cukernatosti 16 % opět na **980 Kč/t**. Podle NV č. 97/2003 Sb., bude hradit dopravní náklady kupující. Tato cena nebude platná po celé období kvótového roku. V prvním čtvrtletí roku 2004 bude podle stávajícího návrhu zřejmě zvýšena až na hodnotu **1 450 Kč/t**. Tato cena by měla být platná pouze pro kvótový rok 2004/05. Tím se stane minimální cena kompatibilní s cenou cukrovky v EU. Pěstitelé dodávající cukrovku v roce 2004/05 v rámci stanovených kvót cukru pro jejich odběratele, tak dosáhnou s největší pravděpodobností mnohem vyšších tržeb než v předchozích letech. Na druhé straně se ale budou muset pěstitelé podílet na finančních dávkách z výroby cukru platné v EU. V roce 2005/06 už bude platná cena cukrovky, která bude stanovena v EU.

Ceny u zemědělských výrobců cukrovky (Kč/t)

Rok	září	říjen	listopad	prosinec	leden	průměrná cena
1996	844	929	908	952	-	930
1997	818	839	833	864	-	848
1998	880	818	801	781	-	795
1999	892	806	751	756	-	763
2000	1 000	959	961	979	-	969
2001	963	961	964	969	1 006	963
2002	997	987	977	932	956	969
2003	958	964	-	-	911	961

Pramen: ČSÚ

Historie cukrovarnictví na území ČR

Zpracovatelský průmysl

Přehled cukrovarů

V roce 2003/04 bylo uvedeno do provozu celkem 13 cukrovarů, stejně jako v předchozí řepné kampani. Z toho je 6 cukrovarů v Čechách a 7 na Moravě.

V cukrovarnické kampani 2003/04 se v České republice produkuje cukr celkem v osmi cukrovarnických společnostech, z toho ale 5 společností vlastní pouze 1 cukrovar. Tyto společnosti mají vesměs nízkou zpracovatelskou kapacitu. V ČMCS je sdruženo celkem 9 cukrovarů, které patří čtyřem cukrovarnickým společnostem. Mimo ČMCS stojí 4 cukrovarnické společnosti s celkovým jmenovitým výkonem 7 800 t/d řepy (17,3 % z celkového jmenovitého výkonu cukrovarů v ČR). Cukrovary TTD, a. s. se rozhodly uzavřít od počátku ledna (po ukončení zpracování cukru v řepné kampani 2003/04) roku 2004 cukrovar Mělník. V cukrovaru bude zachován pouze provoz moderní balicí linky. V cukrovarech Dobruška a Českém Meziříčí bude významněji zvýšena zpracovatelská kapacita v příštím marketingovém roce (10 500 t/d řepy a 5 000 t/d řepy), takže tyto závody převezmou závazky vůči pěstitelům za cukrovar Mělník.

Jmenovitý výkon cukrovarů v roce 2003

Celková zpracovatelská kapacita cukrovarů v ČR se podle odhadu v roce 2003/04 zvýšila na úroveň **45 200 t** zpracované řepy denně. To reprezentuje meziroční zvýšení jmenovitého výkonu o **3 000 t/d řepy** (7,1 %). Průměrný jmenovitý výkon na 1 cukrovar se podle odhadu zvýší v roce 2003/04 na hodnotu **3 477 t/d řepy** (zvýšení o 231 t/d řepy). Jmenovitý výkon u cukrovarů sdružených v ČMCS by měl v řepné kampani 2003/04 dosáhnout **37 400 t/d řepy** (82,7 % z celkové zpracovatelské kapacity cukrovarů v ČR). Zbývající 4 cukrovary mají tedy podle odhadu 17,3 % ze zpracovatelské kapacity ČR.

Přestože zvýšení zpracovatelské kapacity nastalo ve většině cukrovarů ČR, tak největší nárůst byl bezesporu u cukrovaru Hrochův Týnec (meziroční nárůst o 1 300 t/d řepy). V příštím marketingovém roce se očekává, že nejvyšší nárůst zpracovatelské kapacity bude v cukrovaru Dobrovice.

Přehled cukrovarů, které zahájily cukrovarnickou kampaň 2003/04

Název společnosti	Cukrovar	Jmenovitý výkon t/d řepy*
	Dobrovice	8 300 člen ČMCS
	Mělník*	3 600 -"-
	České Meziříčí	4 100 -"-
Cukrovary TTD, a. s.		16 000
	Němčice	3 100 -"-
	Hrochův Týnec	5 500 -"-
	Kojetín	2 900 -"-
EASTERN SUGAR ČESKÁ REPUBLIKA, a. s.		11 500
	Hrušovany	4 600 -"-
	Opava	3 300 -"-
Moravskoslezské cukrovary, a. s.		7 900
Společnosti vlastníci 1 cukrovar		
Cukrovar Vrbátky a. s.	Vrbátky	2 000 -"-
Hanácká potravinářská společnost, a. s.	Prosenice	2 000
CUKROVAR VRDY, s. r. o.	Vrdy	2 300
Litovelská cukrovarna, a. s.	Litovel	2 000
NELI, a. s.	Český Brod	1 500
ČR celkem (t/d)		45 200
ČR průměr (t/d)		3 477
Cukrovary ČMCS	9 cukrovarů	37 400
Průměr cukrovarů ČMCS (t/d)		4 156

Pramen: ČMCS

Poznámka: * Cukrovar Mělník bude v provozu pouze do konce ledna 2004 (s výjimkou balírny)

Český cukrovarnický průmysl má stále ve srovnání s průměrem zemí EU velmi nízkou průměrnou zpracovatelskou kapacitu, která proto brzdí další rozvoj v tomto odvětví a snižuje naši konkurenceschopnost k zemím EU, kde je průměrná zpracovatelská kapacita téměř trojnásobně vyšší než v ČR. Svoji kapacitou mohou konkurovat zemím EU pouze 2 závody, Dobrovice a Hrochův Týnec. V další etapě restrukturalizace českého cukrovarnictví by mělo proto dojít m.j. i ke zvyšování kapacity stávajících cukrovarů.

Výroba cukru a melasy v ČR v řepné kampani 2003/04

Cukrovarnická kampaň byla v roce 2003/04 zahájena u většiny cukrovarů později než v předchozí kampani. V prvním zářijovém týdnu zahájil řepnou kampaň pouze cukrovar Prosenice a do 20. září bylo v provozu pouze 7 závodů (v kampani 2002/03 zahájilo kampaň již 12 závodů).

Letošní velmi teplé a suché počasí bylo příčinou většího zaplevelení cukrovky v některých lokalitách. Z tohoto důvodu byl v tomto roce v ČR i signifikantně nižší výnos kořene, než v předchozích letech (asi 40 t/ha). Teplé počasí a pozdější nástup sklizně však příznivě ovlivnilo nákupní cukernatost řepy, která dosahovala v některých případech rekordních hodnot. Podle regionů se pohybovala mezi 16 – 20 %. Průměrná **cukernatost** v kampani se odhaduje minimálně na **17 %**. Technologická jakost cukrovky utrpěla dlouhodobým suchem, což se projevilo m.j. nižší čistotou cukrovin, nutností intenzivnější alkalizace v prvních fázích zpracování cukrovky a zřejmě i vyšší výrobou melasy na úkor cukru. Vzhledem k většinou velmi dobrým podmínkám při sklizni cukrovky se předpokládá, že délka kampaně bude v průměru pod 100 dnů.

Podle prvního odhadu ČMCS bude v řepné kampani 2003/04 zpracováno celkem **3 200 tis. t** řepy při výnosu kořene **41,0 t/ha** a vysoké průměrné **cukernatosti 18,5 %**. Zatímco výnos kořene meziročně poklesne až o 20 %, tak cukernatost by mohla zaznamenat významný nárůst o 2,31 % (z hodnoty 16,19 %). Výnos polarizačního cukru dosáhne dle odhadu celkem průměrné hodnoty **7,6 t/ha**. **Výtěžek cukru** z řepy se odhaduje na **15,9 %** a **výroba cukru z řepy** v hodnotě **510 tis. t**, což by představovalo meziroční pokles výroby o 38 tis. t. **Výnos bílého cukru** se odhaduje na **6,5 t/ha**. První odhad předpokládá v roce 2003/04 produkci **128 tis. t** bilanční **melasy**. Produkce melasy opět nepokryje potřeby lihovarnického průmyslu a proto bude její nedostatek na tuzemském trhu řešen dovozem z okolních zemí. Po velmi vysokých cenách melasy na tuzemském trhu v roce 2002 se v roce 2003 ceny stabilizovaly přibližně na úrovni 2 500 Kč/t (meziroční pokles o 950 Kč/t).

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích (tis. t)*

Ukazatel	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Počáteční zásoba	82,2	173,3	164,7	110,7	96,6
Výroba cukru z řepy	470,2	395,2	434,2	491,2	557,6
DOVOZ celkem	118,7	163,8	159,9	152,8	126,6
- dovoz cukru	56,1	54,8	55,8	45,9	24,0
- ve výrobcích a substituentech cukru	62,6	109,0	104,1	106,8	102,6
Celková nabídka	671,1	732,3	758,8	754,7	780,8
DOMÁCÍ SPOTŘEBA	411,1	445,7	451,0	436,2	640,7
VÝVOZ celkem	86,7	121,9	197,1	221,9	127,3
- vývoz cukru	42,1	50,9	110,9	112,3	57,5
- ve výrobcích a substituentech cukru	44,6	71,0	86,2	109,6	69,8
Celková poptávka	497,8	567,6	648,1	658,1	768,0
Konečná zásoba	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8

Pramen: SZIF – zásoby a výroba cukru. Celní statistika – dovozy a vývozy cukru. ČMCS.

Poznámka: * Všechny údaje jsou uvedeny nově za období kvótového roku, tj. od 1. 9. do 31. 8.

Ze sumáře pohybu cukru v kvótovém roce 2002/03 podle údajů SZIF vyplývá rozdíl ve vývozu cukru v porovnání s údaji celní statistiky, především u vývozu cukru ve výrobcích, kde rozdíl proti celní statistice činí 35,4 tis. t. Tento rozdíl je zapříčiněn podstatně vyšším obsahem cukru skutečně deklarovaným při vývozu, než jak je definovaný koeficientem Eurostatu v celní statistice.

Vývoj cen průmyslových výrobců a spotřebitelských cen cukru v ČR

Podle § 13 NV č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů byla stanovena pro kvóťový rok 2003/04 **minimální cena cukru 17 300 Kč/t**, tedy ve stejné výši jako v roce 2002/03. Minimální cena se vztahuje na cukr volně ložený a uváděný na trh v České republice. Minimální cena se nevztahuje na cukr z dovozu a nezahrnuje náklady spojené s dopravou cukru, které hradí kupující.

Ceny u průmyslových výrobců cukru (CPV) dosáhly v roce 2003 (za období 10 měsíců) průměrné hodnoty **17,24 Kč/kg**. To je o 0,31 Kč/kg méně než v předchozím roce. Podle nálezu Ústavního soudu publikovaného pod č. 499/2002 Sb., z listopadu 2002 byla mj. zrušena i minimální cena cukru. V důsledku toho výrazně poklesly následně i ceny cukru na tuzemském trhu. Navíc se v těchto následujících dvou měsících výrazně zvýšil prodej cukru na tuzemském trhu. Tato vysoká dynamika prodeje cukru měla za následek mj. i snížení dovozu i vývozu cukru v ČR. CPV cukru v prosinci 2002 a lednu 2003 poklesly na hodnoty **14,65 Kč/kg**, respektive **13,80 Kč/kg**. Podle NV č. 15/2003 Sb., ze dne 8. ledna 2003 byla opět stanovena minimální cena cukru na **17 300 Kč/t**. Tímto opatřením se ceny cukru dostaly zpět přibližně na úroveň roku 2002, kde se udržují až doposud.

Vývoj spotřebitelských cen cukru v maloobchodním balení je přímo úměrný vývoji CPV.

Průměrná hodnota spotřebitelských cen za 10 měsíců roku 2003 byla **17,46 Kč/kg**. Tato hodnota představuje poměrně výrazný meziroční pokles o 2,85 Kč/kg. Na rozdíl od CPV cukru se však nižší cenová úroveň spotřebitelských cen udržuje po celé období roku 2003. Příčinou tohoto stavu je zřejmě skutečnost, že velké obchodní řetězce se předzásobily levným cukrem z období prosinec 2002 až leden 2003. Po vyčerpání zásob se však dá předpokládat, že se ceny postupně vrátí až na úroveň roku 2002.

Ceny průmyslových výrobců krystalového cukru (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roční cena
1994	11,86	11,76	11,76	11,76	11,76	11,76	11,76	12,19	12,82	12,82	12,99	13,22	12,21
1995	13,60	14,86	15,11	15,71	15,97	16,11	16,26	16,46	16,45	15,46	15,51	15,65	15,60
1996	15,90	15,98	15,98	16,07	16,01	16,16	16,16	16,07	15,89	14,24	13,69	13,30	15,45
1997	13,13	12,88	12,08	11,50	11,08	10,97	10,82	11,08	11,77	12,53	12,66	12,74	11,94
1998	12,76	12,90	12,90	13,00	13,51	13,59	14,63	14,72	14,72	14,51	14,48	14,47	13,85
1999	14,48	14,48	14,45	14,45	14,50	14,50	15,07	15,14	15,43	15,48	15,96	16,00	15,00
2000	16,01	16,72	16,67	16,67	16,62	16,64	16,60	17,80	18,20	18,17	18,16	18,14	17,20
2001	18,15	18,18	18,17	18,16	18,16	18,12	18,14	18,16	18,16	18,17	18,03	18,04	18,14
2002	18,03	18,07	17,96	17,92	17,90	17,90	17,30	17,27	17,64	18,01	17,90	14,65	17,55
2003	13,80	17,16	17,32	17,22	17,20	17,86	17,94	17,93	17,97	18,00			17,24

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny krystalového cukru v balení 1 kg (Kč/kg)

Rok	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	Ø roční cena
1994	15,94	15,84	15,69	15,40	15,21	15,00	14,86	15,14	16,12	16,91	17,35	17,48	15,91
1995	17,83	18,32	19,74	20,77	21,11	21,59	21,88	22,28	22,69	22,88	22,72	22,48	21,19
1996	22,35	22,39	22,36	22,29	22,25	22,23	22,17	22,08	21,87	21,53	20,52	19,53	21,80
1997	19,03	18,57	17,88	16,90	15,65	14,66	14,24	14,28	14,88	15,51	16,24	16,38	16,19
1998	16,63	16,72	16,66	16,66	17,35	18,11	18,59	19,43	19,57	19,65	19,42	19,21	18,18
1999	19,14	19,09	18,97	18,97	18,89	18,81	19,33	19,67	19,66	19,72	20,17	20,38	19,43
2000	20,40	20,45	20,54	20,57	20,56	20,60	20,63	21,00	21,64	22,20	22,29	22,21	21,09
2001	22,02	21,80	21,76	21,65	21,77	21,66	21,62	21,59	21,64	21,61	21,47	21,16	21,65
2002	21,33	21,14	20,64	20,76	20,66	20,25	20,08	20,00	20,01	19,97	19,93	18,95	20,31
2003	18,85	17,90	17,71	17,34	17,12	16,98	16,89	16,79	17,09	17,91			17,46

Pramen: ČSÚ

Cena průmyslových výrobců melasy ČR (Kč/t)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prům
1998	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2750	2640	2580	2500	2500	2685
1999	2500	2420	2320	2320	2320	2320	2320	2320	1815	1815	1840	1819	2174
2000	1961	1951	1951	1950	2000	2000	2000	2175	2175	2600	2600	2577	2161
2001	2562	2612	2612	2612	2612	2712	2 650	2 650	2 650	3 480	3 475	3 475	2842
2002	3738	3738	3758	3758	3783	3783	3783	3783	3783	2783	2772	2486	3496
2003	2501	2575	2548	2554	2563	2 550	2 550	2 550	2 550	2 550			2549

Pramen: ČSÚ

Prodej cukru z tuzemských cukrovarů

Do roku 2000/01 bylo sledování prodeje cukru z tuzemských cukrovarů v kompetenci ČMCS, od kvótového roku 2001/02 monitoruje tyto údaje dle NV č. 114/2001 Sb. SZIF.

V roce 2002/03 bylo v průběhu kvótového roku prodáno z cukrovarů ČR podle údajů SZIF celkem **639 952 t** cukru. To představuje nejvyšší celkový prodej cukru z českých cukrovarů po rozdělení ČSFR. Z toho bylo v kvótovém roce 2002/03 prodáno pro tuzemský trh celkem **472 148 t** cukru, což je téměř o 100 tis. t více než v předchozím roce. Tento prodej je celkem o 113 598 t vyšší než byla původně stanovená kvóta pro tuzemský trh ČR. Největší meziroční nárůst prodeje cukru pro vnitřní trh byl bezesporu v měsících lednu a srpnu 2003. Lednový prodej **119 924 t** je historicky největším prodejem cukru v ČR. Rekordně vysoký prodej cukru v lednu 2003 byl zásadně ovlivněn zrušením tržního pořádku podle nálezu Ústavního soudu č. 499/2002 Sb., které mj. zrušilo minimální cenu cukru. V důsledku nálezu totiž došlo k markantnímu poklesu CPV cukru v prosinci 2002 a lednu 2003. Zatímco nepřímý vývoz cukru (cukr ve výrobcích) v množství **104 999 t** zůstal zhruba na úrovni předchozího kvótového roku, tak přímý vývoz **62 804 t** cukru znamenal významný meziroční pokles o 47 233 t.

Prodej cukru z cukrovarů v roce 2001/02 v t

Měsíc	Tuzemsko	Přímý vývoz	Nepřímý vývoz	Vývoz celkem	Prodej celkem
Září 2001	34 614	15 197	3 716	18 913	53 527
Říjen	35 706	16 870	4 303	21 173	56 878
Listopad	39 425	12 919	5 917	18 835	58 621
Prosinec	21 723	18 347	6 023	24 370	46 092
Leden 2002	46 187	6 876	6 019	12 895	59 083
Únor	27 596	7 057	5 289	12 346	39 942
Březen	30 229	3 969	7 299	11 268	41 497
Duben	20 817	4 087	9 320	13 408	34 225
Květen	28 049	2 640	10 560	13 200	41 249
Červen	29 306	4 962	10 757	15 719	45 025
Červenec	35 879	8 899	10 541	19 440	55 319
Srpen	28 477	8 216	20 876	29 093	57 570
Celkem 2001/02	378 007	110 037	100 621	210 658	588 667
% z roční kvóty	105,6			144,1	
měsíční průměr	31 500	9 169	8 385	17 555	49 056

Prodej cukru z cukrovarů v roce 2002/03 t

Měsíc	Tuzemsko	Přímý vývoz	Nepřímý vývoz*	Vývoz celkem	Prodej celkem
Září 2002	35 988	8 554	6 073	14 627	50 614
Říjen	23 056	14 079	7 324	21 403	44 459
Listopad	28 050	10 504	8 976	19 840	47 530
Prosinec	35 312	5 894	8 691	14 585	49 897
Leden 2003	119 924!	1 731	7 185	8 916	128 840
Únor	14 385	7 178	8 693	15 871	30 256
Březen	50 377	1 025	9 362	10 386	60 763
Duben	52 534	2 341	7 833	10 173	62 707
Květen	8 536	3 177	11 765	14 942	23 478
Červen	17 892	2 208	7 476	9 685	27 577
Červenec	18 425	2 484	11 959	14 443	32 869
Srpen	67 669	3 630	9 663	13 293	80 962
Celkem IX - VIII	472 148	62 804	104 999	167 804	639 952
měsíční průměr	39 346	5 234	8 750	13 984	39 589

Pramen: SZIF.

Poznámka: * U nepřímého vývozu se vychází z údajů udávaných vývozci.

Kvóťový rok začíná 1. 9. 2002 a končí 31. 8. 2003. Údaje nejsou zatím ověřeny kontrolou SZIF.

Přímý vývoz – cukr určený k přímému exportu.

Nepřímý vývoz – cukr určený ke zpracování do výrobků, které budou exportovány.

Zahraniční obchod

Průběh zahraničního obchodu s cukrem a náhradními sladidly v ČR v marketingovém roce 2002/03 lze charakterizovat těmito hlavními skutečnostmi:

1. Po přijetí nařízení vlády č. 263/2001 Sb. ze dne 27. 7. 2001 se podařilo omezit dovoz substituentů cukru ze skupiny položek 1702 a 2106 v roce 2002/03. V důsledku rapidního meziročního poklesu vývozu tekutého a invertního cukru CN 1702 9099 v roce 2002/03 o 37 059 t výrazně vzrostlo negativní saldo obchodní bilance u skupiny 1702. Od počátku července 2003 se téměř zastavil dovoz podpoložky ostatní kakaové přípravky (CN 1806 2095). I přesto bylo v roce 2002/03 dovezeno celkem 11 833 t této komodity (4 141 t v hodnotě cukru).
2. Celkový dovoz cukru v roce 2002/03 meziročně významně poklesl oproti stejnému období roku 2001/02 o 12 302 t na hodnotu 26 966 t. Je to nejnižší dovoz cukru za posledních 5 marketingových let. Jednou z příčin poklesu celkového dovozu bylo omezení dovozu cukru v celním režimu AZS po přijetí vyhlášky MF č. 43/2003 Sb. ze dne 7. 2. 2003. Další příčinou bylo zrušení minimální ceny cukru od konce roku 2002 do února 2003 podle nálezu Ústavního soudu č. 499/2002 Sb.
3. Po dvou letech vysokých vývozů cukru nad 100 tis. t se v roce 2002/03 meziročně vývoz snížil více než o polovinu na celkovou hodnotu 52 424 t. Nejvyšší tempo vývozu bylo v prvním čtvrtletí marketingového roku (57,1 % z celkového vývozu). Hlavními příčinami nízkého vývozu jsou nízké světové ceny cukru a vysoký prodej cukru na tuzemském trhu na přelomu roku 2002/03.
4. V roce 2002/03 poklesl významně (asi o polovinu) jak dovoz tak i vývoz melasy v ČR. Průměrná dovozní i vývozní cena melasy už třetím rokem postupně klesá. V roce 2000/01 byla dovozní cena 2 904 Kč/t a v roce 2002/03 již pouze 2 151 Kč/t. V posledních letech se melasa dováží převážně z Polska, částečně i ze SR. Melasa se v posledních letech nejvíce vyváží do Rakouska a Francie.

Dovoz a vývoz cukru (1701) a cukru ve výrobcích (t, v hodnotě bílého cukru)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	Celkem
Dovoz 1701*	16 950	55 772	53 315	57 639	42 268	26 966	252 910
Dovoz bez 1701	15 999	63 426	111 928	104 082	106 269	102 764	504 468
Dovoz celkem	32 949	119 198	165 243	161 721	148 537	129 730	757 378
Vývoz 1701	77 063	33 907	55 526	117 372	105 689	52 424	441 979
Vývoz bez 1701	9 951	45 555	73 515	85 793	109 265	69 894	393 973
Vývoz celkem	87 014	79 462	129 041	203 165	214 954	122 318	835 952

Pramen: Celní statistika

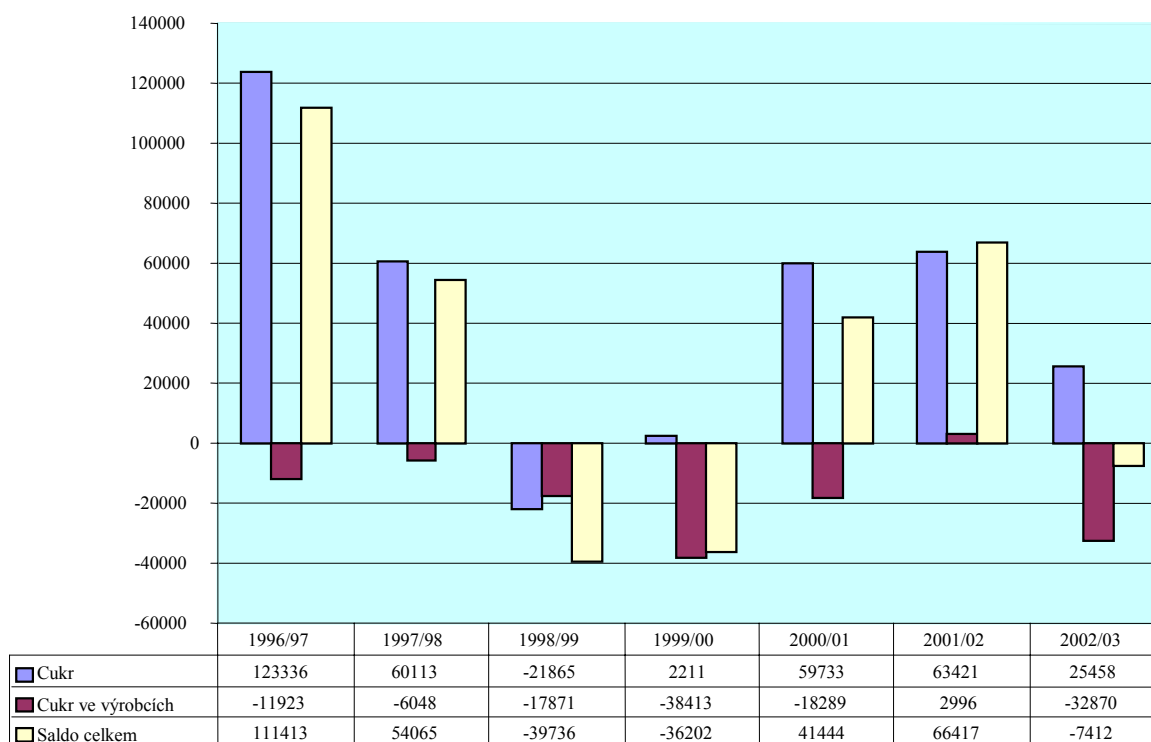
Poznámka: * 1701 – skupina položek cukr

Saldo dovozu a vývozu cukru (mil. Kč)

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	Celkem
Dovoz	94,1	477,5	604,8	607,6	450,9	226,6	2 568,8
Vývoz	227	287,7	491,8	1 166,4	1 018,2	417,0	4 136,7
Saldo cukr	+ 132,9	- 189,9	- 113	+ 558,8	+ 567,3	+ 190,4	+ 1 567,9

Pramen: Celní statistika

Salda dovozu a vývozu cukru a cukru ve výrobcích v t

Salda zahraničního obchodu ČR s cukrem a výrobky s obsahem cukru v roce 2002/03 (v hodnotě bílého cukru) mělo nepříznivější vývoj než v předchozích dvou letech. Velmi významně meziročně pokleslo o 37 963 t jak saldo obchodní bilance s cukrem, tak i saldo u výrobků s obsahem cukru (o 35 866 t). Saldo obchodní bilance s cukrem dosáhlo v roce 2002/03 celkové hodnoty **25 458 t** a výrobků s obsahem cukru – **32 870 t**. Zatímco dovoz výrobků s obsahem cukru je v posledních čtyřech letech vcelku konstantní, tak vývoz této skupiny výrobků v roce 2002/03 výrazně poklesl (zejména tekutý a invertní cukr). Společně s rapidním poklesem vývozu cukru má největší podíl na zhoršení obchodní bilance v roce 2002/03. Ve finančním vyjádření bylo sice ještě pozitivní saldo obchodní bilance obchodu s cukrem v celkové výši **190,4 mil Kč**, ale meziročně pokleslo saldo o 376,9 mil. Kč.

V marketingovém roce 2002/03 bylo do ČR dovezeno **26 966 t** cukru v celkové hodnotě **226,6 mil. Kč**, což představuje meziroční pokles o 15 302 t. Ve finančním vyjádření poklesl dovoz meziročně o 224 mil. Kč. Z tohoto množství bylo dovezeno celkem **23 791 t** cukru do volného oběhu a **3 175 t** do celního režimu AZS, převážně z EU a Polska. V roce 2001/02 bylo dovezeno do ČR celkem 7 133 t cukru v režimu AZS. Snížení dovozu cukru v režimu AZS bylo ovlivněno přijatými ochrannými opatřeními. V rámci celního režimu pasivního zušlechťovacího styku (PZS) bylo v roce 2002/03 dovezeno zpět ve výrobcích celkem 1 262 t cukru. Nejvíce cukru v celkovém množství 8 248 t bylo dovezeno v posledním čtvrtletí roku 2002/03. Průměrná dovozní cena cukru byla v roce 2002/03 velmi nízká, pouze **8 364 Kč/t**. Nižší průměrná dovozní cena cukru byla jen v roce 1995/96. Dovozní cena cukru se v roce 2002/03 významně snížila jednak z důvodu poklesu světových cen cukru, tak i v důsledku významného snížení dovozu cukru v rámci celního režimu AZS (bezcelní dovoz).

V roce 2002/03 bylo z ČR vyvezeno celkem **52 424 t** cukru v celkové hodnotě **417,0 mil. Kč**. Export cukru se meziročně snížil více než o polovinu (o 53 265 t). Zatímco v prvním čtvrtletí roku 2002/03 bylo vyvezeno celkem 29 968 t cukru, tak v průběhu dalších 9 měsíců se z ČR vyvezlo pouze 22 456 t. Nízký vývoz cukru v roce 2003 byl vedle nízkých světových cen významně ovlivněn i nasycením tuzemského trhu z počátku roku 2003. Snížení vývozu cukru v ČR může nepříznivě ovlivnit zvyšování zásob. Vedle nízkých světových cen cukru byl hlavní příčinou výrazného poklesu exportu v roce 2003 enormně vysoký prodej cukru tuzemskými cukrovarů na vnitřním trhu v tomto období.

V roce 2002/03 byla průměrná vývozní cena cukru **7 954 Kč/t** a je tedy výrazně nižší než roce 2001/02 (9 634 Kč/t). Nižší průměrná cena je hlavní příčinou poklesu vývozu cukru v roce 2002/03.

Vývoj dovozu a vývozu cukru v tunách (skupina položek celního sazebníku 1701)

	2000		2001		2002		2003	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Leden	7 053	2 508	4 788	3 884	4 181	7 648	2 918	1 573
Únor	3 014	3 332	5 929	7 604	3 703	7 323	2 049	3 017
Březen	3 247	3 763	6 256	5 746	1 638	4 715	1 040	2 958
Duben	7 712	1 728	6 735	6 867	5 895	5 612	1 728	2 566
Květen	3 230	2 252	3 715	6 055	1 672	3 269	1 946	2 436
Červen	2 013	4 613	3 761	7 362	1 972	5 501	1 501	2 155
Červenec	4 519	10 620	5 449	21 297	6 999	7 756	2 373	1 398
Srpen	3 236	14 007	4 827	22 420	1 220	7 496	1 443	2 854
Září	2 314	6 658	4 858	14 587	1 356	8 557	4 432	3 709
Říjen	3 644	5 719	7 782	16 915	6 014	13 965		
Listopad	5 076	7 965	3 953	13 262	893	10 529		
Prosinec	3 215	9 378	1 996	18 207	743	5 483		
Kalend. rok	48 273	72 490	60 049	144 207	36 285	87 856	19 430	22 665
Market. rok	1999/00		2000/01		2001/02		2002/03	
	54 137	55 921	58 253	118 883	42 366	106 263	27 079	52 642

Pramen: Celní statistika

Vývoj ceny cukru z dovozu (Kč/t a mil. Kč)

	2000		2001		2002		2003	
	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč	Kč/t	mil. Kč
I. čtvrtletí	11 077	147,5	9 822	166,7	11 240	107,0	7 827	47,0
II. čtvrtletí	11 016	142,7	9 855	140,2	10 220	97,5	8 373	43,4
III. čtvrtletí	11 595	116,8	10 053	149,5	10 060	96,3	8 335	68,7
IV. čtvrtletí	12 390	147,8	10 931	150,1	8 823	67,5		
Kalend. rok	11 492	554,8	10 100	606,5	10 100	368,3	8 189	159,1
Market. rok	1999/00		2000/01		2001/02		2002/03	
	11 176	605,1	10 371	604,2	10 642	450,9	8 364	226,5

Pramen: Celní statistika

Teritoriální rozdělení obchodu s cukrem v ČR

V roce 2002/03 poklesl meziročně velmi výrazně celkový vývoz cukru z ČR o 53 618 t (50,5 %) na celkovou hodnotu **52 642 t**. Ačkoliv se pokles vývozu cukru dotýká všech regionů, není snížení vývozu cukru rozděleno mezi jednotlivé oblasti rovnoměrně.

V absolutním vyjádření se nejvíce snížil vývoz cukru do zemí **CEFTA**, celkem o 21 087 t. Přesto s celkovým vývozem cukru v množství **20 138 t** jsou v roce 2002/03 země CEFTA druhým nejvýznamnějším teritoriím vývozu ČR. Vývoz cukru do Polska meziročně poklesl o 24 746 t, naopak výrazně vzrostl na **6 470 t** vývoz cukru do **Rumunska**. Od 1. 3. 2003 se stalo členem CEFTA i Chorvatsko, kam vyvážíme v posledních třech letech velká množství cukru. Většina zemí CEFTA se stane v roce 2004 členy EU, takže bude mezi těmito zeměmi probíhat bezcelní obchod.

V roce 2002/03 bylo nejvíce cukru v celkovém množství **25 723 t** vyvezeno do zemí **bývalé SFRJ** (49 % z celkového vývozu ČR). Nejvyšší vývoz cukru z ČR v celkovém množství **10 910 t** byl v roce 2002/03 realizován do **Bosny**. Tato země je již 7 let významným teritoriím našeho vývozu cukru. Vysoké tempo vývozu cukru se již třetím rokem realizuje také do Chorvatska a Srbska. Vývozu cukru do tohoto regionu napomáhá i preferenční dohoda mezi balkánskými státy a EU, která je však v poslední době kritizována pro neplnění podmínek ze strany balkánských zemí.

Z dlouhodobého pohledu je nejvýraznější změnou v současnosti úplný propad vývozu cukru do zemí **SNS** včetně Ruska. Zatímco v předchozích sedmi letech byl tento region prakticky nejvýznamnějším teritoriím našeho vývozu cukru, tak v roce 2002/03 bylo vyvezeno pouze **2 664 t**, z toho 2 600 t do Moldávie. V roce 2002/03 nebyl vůbec vyvezen cukr do **Uzbekistánu**. Přitom do této země bylo v předchozích šesti letech vyvezeno po Polsku nejvíce cukru z ČR (celkem **82 682 t**).

Do zemí **EU** bylo v roce 2002/03 vyvezeno pouze **4 117 t**. Za zmínku stojí jenom vývoz 2 056 t cukru do Rakouska a 1 749 t do Itálie. Vývoz cukru do zemí EU je zvláště v posledních třech letech na nízké úrovni. Obchod s těmito zeměmi se však významně změní po vstupu ČR do EU, kdy budou ve vztahu k ČR odbourána prozatímní vysoká cla na cukr v EU.

Teritoriální rozdělení vývozu cukru z ČR v letech 1996/97 – 2002/03 v t

Země/Teritorium	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Evropská unie	10 730	11 706	8 757	21 103	10 961	12 236	4 117
% z celkového vývozu	8,1	15,1	25,7	37,7	9,2	11,5	7,8
z toho:							
Německo	2 326	1 577	1 023	3 574	6 363	4 963	223
Rakousko	1 012	3 231	2 771	14 206	1 262	4 495	2 056
Francie	3 023	250	-	-	-	1	-
Španělsko	1 423	3 600	2 113	484	13	60	24
Itálie	1 822	2 140	2 845	2 529	2 880	2 280	1 749
ostatní země EU	1 124	908	3	310	443	437	312
CEFTA	59 421	6 951	14 990	4 990	17 465	41 225	20 138
% z celkového vývozu	44,9	8,9	44,0	8,9	14,7	38,8	38,2
z toho:							
Slovensko	9 513	2 676	5 152	1 614	1 814	6 994	5 725
Polsko	49 792	4 111	5 601	938	9 358	29 514	4 768
Maďarsko	140	35	3 086	186	2 578	2 338	3 175
ostatní země	13	129	1 151	2 253	3 715	2 354	6 470*
Rusko	25 348	11 279	218	45	6 898	5 300	-
% z celkového vývozu	19,2	14,5	0,6	0,1	5,8	5,0	0
Ost. země SNS	28 308	40 353	100	23 354	42 563	14 878	2 664
% z celkového vývozu	21,4	51,9	0,3	41,8	35,8	14,0	5,0
z toho:							
Uzbekistán	18 918	11 824	-	18 200	27 400	6 340	-
Ukrajina	3 081	505	-	4 002	100	6 112	64
Moldávie	-	520	-	1 140	12 750	1 000	2 600
Turkmenistán	-	1 384	-	-	1 200	0	-
Bělorusko	4 449	24 155	-	-	1 203	1 006	-
Ostatní země	8 483	7 083	9 914	6 429	40 997	32 621	25 723
% z celkového vývozu	6,4	9,6	29,4	11,5	34,5	30,7	49,0
z toho:							
Jugoslávie		30	48	2 898	14 556	9 980	5 599
Chorvatsko	688	126			14 145	10 424	6 606
Bosna	6 560	1 184	1 528	2 966	10 788	8 180	10 910
Slovinsko	-	-	-	-	-	1 614	2 008
Makedonie	-	-	-	-	-	1 000	600
Celkem bývalá SFRJ	7 248	1 340	1 576	5 864	39 489	31 198	25 723
Vývoz celkem	132 327	77 372	33 979	55 921	118 884	106 260	52 642

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * Rumunsko

Teritoriální rozdělení dovozu cukru do ČR v letech 1996/97 – 2002/03 v t

Země/Teritorium	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Evropská unie	8 077	3 079	5 637	18 796	36 798	24 296	16 581
% z celk. dovozu	90,5	17,7	9,9	34,7	63,0	57,3	61,2
z toho:							
Německo	7 400	2 644	4 265	13 325	35 813	20 266	14 447
Rakousko	2	9	40	3 778	836	3 660	1 962
Francie	169	290 ¹⁾	1 098 ²⁾	1 555 ²⁾	0	5	0
ostatní země EU	506	136	234	138	149	369	172
CEFTA	503	12 014	46 921	21 393	19 797	13 963	9 968
% z celk. dovozu	5,6	69,1	82,5	39,5	33,9	33,0	36,8
z toho:							
Slovensko	286	11 943	10 289	3 783	2 789	3 606	2 536
Polsko	217	71	36 632	17 610	17 008	10 072	7 432
ostatní země	341	2 283	4 339	13 950	1 810	4 088	530
% z celk. dovozu	3,9	13,2	7,6	25,8	3,1	9,7	2,0
z toho :							
Litva	-	-	-	379	454	-	0
ČR	-	-	-	13 565	1 342	4 007	383
ČR celkem	8 921	17 376	56 897	54 137	58 405	42 367	27 079

Pramen: Celní statistika

Poznámka: ¹⁾ Nizozemsko, ²⁾ Velká Británie

Dovoz cukru do ČR meziročně poměrně významně poklesl o 15 288 t (36 %) na hodnotu **27 079 t**. Hlavními důvody snížení dovozu byl vysoký prodej cukru na tuzemském trhu na přelomu roku 2002/03 a snížení dovozu cukru v celním režimu AZS (pouze 3 175 t). Poslední 3 marketingové roky převažuje dovoz cukru do ČR ze zemí EU, předtím to byly většinou země CEFTA. Dovozy cukru ze zemí EU a CEFTA mají již dlouhodobě podíl přes 90 % z celkového dovozu do ČR. Vyloučíme-li dovozy cukru v celním režimu PZS, jsou dovozy z ostatních zemí pouze marginálního charakteru.

Nejvyšší množství cukru, celkem **16 581 t** bylo dovezeno ze zemí EU (61,2 % z celkového dovozu). Převážně se dováží cukr z **Německa**, v roce 2002/03 v celkovém množství **14 447 t**. Z Rakouska bylo dovezeno do ČR celkem 1 962 t. Dovozy cukru z ostatních zemí EU byly zanedbatelné.

Ze zemí **CEFTA** se dovezlo v roce 2002/03 celkem **9 968 t** cukru (36,8 % z celkového dovozu ČR). Ze Slovenska, kde je omezen dovoz roční kvótou 3 500 t v rámci neautomatické licence bylo v roce 2002/03 dovezeno **2 536 t**. Dovoz cukru z **Polska** se v roce 2002/03 snížil na úroveň **7 432 t**, což zhruba odpovídá stanovené dovozní kvótě pro Polsko pro rok 2002/03 (7 250 t). Proti předchozím rokům se významně snížil dovoz cukru v celním režimu AZS. Dovoz cukru do ČR z těchto zemí se bude po vstupu do EU řídit pravidly EU. To bude znamenat sice bezcelní obchod, ale za podstatně vyšší vnitřní ceny platné v EU.

Zahraněční obchod výrobků s obsahem cukru

Saldo zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru má v roce 2002/03 v ČR výrazně negativní bilanci v celkovém množství – **32 870 t** cukru. Za posledních 7 let byla horší obchodní bilance pouze v roce 1999/00. Meziročně se celkové saldo snížilo dokonce o 35 866 t cukru. Největší změnou ve vývoji salda v roce 2002/03 bylo jednoznačně snížení vývozu tekutého a invertního cukru **CN 1702 9099**, meziročně o 37 059 t. Téměř celý vývoz směřoval v roce 2001/02 do Německa a Rakouska. Naopak příznivější vývoj zaznamenáváme u glukózových sirupů skupiny **CN 1702 30**, jejichž dovoz v roce 2002/03 meziročně poklesl o 10 909 t. U skupiny položek **1704** – cukrovinky bez kakaá se zvýšil významně dovoz a snížil vývoz. I přesto je stále pozitivní saldo v celkové výši 7 085 t. U skupiny položek **1806** se negativní bilance meziročně snížila o 6 421 t cukru na hodnotu – **4 264 t**. Zde se příznivě projevilo především ochranné opatření na dovoz kakaového prášku **CN 1806 1090**. Nicméně v roce 2002/03 rapidně vzrostly dovozy ostatních (tekutých) kakaových přípravků **CN 1806**

2095. Tého komodity bylo v tomto období dovezeno celkem 11 833 t. Od července roku 2003 však tyto dovozy ustaly. U skupiny položek **1901** – přípravky z mouky a těsta přetrvává již mnoho let výrazně negativní obchodní bilance, v roce 2002/03 v celkové výši -5 707 t. Další významnou položkou obchodní bilance jsou pekařské výrobky skupiny **1905**. V roce 2002/03 došlo k významnějšímu navýšení jak dovozu tak i vývozu. Negativní saldo se ale dále prohloubilo o -1 474 t. V rámci skupiny **2009**, ovocné šťávy slazené bylo sice negativní saldo - 750 t, ale z dlouhodobého pohledu, kdy byla salda i pod úrovní – 10 000 t se negativní saldo v posledních dvou letech podstatně snížilo. U skupiny **2106**, sirupů a potravinářských přípravků se saldo vyvíjí poměrně stabilně, podstatně jiný průběh než ve stejném období roku 2001/02. Nejvýznamnějším vývozním artiklem ČR u výrobků s obsahem cukru jsou již tradičně minerální vody a sodovky skupiny **2202**. V roce 2002/03 bylo vyvezeno v rámci této skupiny celkem **19 534 t** cukru a dovezeno celkem 9 726 t cukru. Celkové saldo v hodnotě **9 808 t** se však meziročně významně snížilo o 7 679 t. Zatímco vývoz na Slovensko zůstal přibližně na úrovni minulého roku (cca 6 000 t), tak vývoz do Německa se snížil z 13 714 t na hodnotu **7 256 t**. V roce 2002/03 se více než dvojnásobně zvýšil dovoz ze Slovenska.

Po vstupu ČR do EU se dá předpokládat, že nastanou změny ve vývoji obchodní bilance výrobků s obsahem cukru, protože tyto výrobky mají v EU podstatně vyšší celní ochranu než v ČR.

Salda zahraničního obchodu s výrobky s obsahem cukru v letech 2000/01 až 2002/03 (t cukru)

		2000/01	2001/02				2002/03		
		Saldo	Dovoz	Koef.	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Saldo
0402	mléko, smetana s cukrem	950	775	0,42	1 655	880	752	1 184	432
0403	mléč. výrobky s cukrem	- 1 832	3 617	0,11	961	- 2 656	3 447	723	- 2 724
0404	mléč. výrobky ostat.	188	0	0,25	14	0	0	44	44
0811	ovoce a ořechy mražené	- 3	8	0,20	13	- 1	64	0	- 64
1702	ost. přírod. cukry a substit.	- 20 934	40 168	1,0	38 678	- 1 490	29 269	1 591	- 27 678
1704	cukrovinky bez kaka	9 168	7 787	0,60	19 051	11 264	10 768	17 853	7 085
1806	čokoláda, ost. kakaové výr.	- 12 420	19 093	0,38	8 408	-10 685	14 532	10 268	- 4 264
1901	přípr. z mouky, směsi, těsta	- 5 821	6 867	0,35	1 415	- 5 452	7 124	1 417	- 5 707
1904	výr. z obilnin (pražení, atd)	- 198	600	0,10	261	- 339	757	279	- 478
1905	pekařské výrobky, pečivo	- 753	8 352	0,38	6 307	- 2 045	11 551	8 032	- 3 519
2006	ovoce, zelen. konzerv. cukr.	- 220	326	0,57	31	- 295	449	26	- 423
2007	džemy, protlaky s cukrem	- 403	1 348	0,54	851	- 497	1 751	864	- 887
2008	ovoce, ořechy, jin. uprav.	- 1 965	2 384	0,08	419	- 1 965	2 973	473	- 2 500
2009	ovoc. šťávy (i vinné mošty)	1 081	2 399	0,30	2 274	- 125	3 220	2 470	- 750
2101	esence, výtažky z kávy, čaje	- 635	662	0,20	340	- 322	760	744	- 16
2103	omáčky a přípr., kořen.směs	469	394	0,10	1 154	760	322	1 015	693
2105	zmrzlina, eskymo apod.	- 1 241	1 609	0,47	575	- 1 034	1 710	496	- 1 214
2106	sirupy a potravin. přípr. ost.	- 601	1 232	0,05	806	- 426	1 320	844	- 476
2202	miner. vody a sod. s cukr.	15 921	6 623	0,10	24 110	17 487	9 726	19 534	9 808
2205	vermut a desertní vína	29	172	0,05	104	- 68	161	96	- 65
2208	alkoh., destil.(pod 80 % líc)	557	1 854	0,30	1 839	- 15	2 109	1 940	- 169
	Celkem	- 18 288	106 269	0,28*	109 265	2 996	102 764	69 893	- 32 871

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * koeficienty určují průměrný procentický obsah cukru dle Eurostatu

Přílohy

Tabulky č. 1 a 2 Významní světoví producenti HFCS* (t sušiny)

	2002/03	2001/02	2000/01	1999/00	1998/99
Svět celkem	11 645 644	11 664 598	11 437 046	11 360 796	11 043 019
z toho:					
USA	8 499 600	8 431 278	8 262 840	8 414 123	8 273 755
Kanada	270 000	280 000	265 000	260 000	255 000
Argentina	240 000	260 000	280 000	235 000	230 000
Amerika celkem	9 119 600	9 191 278	9 167 840	9 259 123	9 013 755
Japonsko	758 000	761 000	741 000	755 000	760 000
Jižní Korea	310 000	295 000	265 000	240 000	218 000
Taiwan	180 000	175 000	170 000	155 000	153 000
Čína	150 000	110 000	95 000	95 000	90 000
Asie celkem	1 536 000	1 451 000	1 374 000	1 335 000	1 302 000
Španělsko	79 421	82 400	81 174	83 000	83 000
Belgie	66 652	71 592	69 394	72 250	72 250
EU celkem	283 544	300 320	292 777	303 009	303 011
Turecko	270 000	300 000	220 000	120 000	85 000
Maďarsko	136 000	135 000	130 000	130 000	135 000
Slovensko	53 000	52 000	43 429	41 664	28 253
Evropa celkem	882 544	914 320	796 206	672 673	626 264
Afrika celkem (Egypt)	100 000	100 000	91 000	86 000	93 000

Pramen: F.O. Licht. * HFCS – high fructose corn syrup (sirupy s vysokým obsahem fruktózy) – významné náhradní sladidlo

Rok	USA	Kanada	Mexiko	Argentina	EU	Japonsko	Jižní Korea	Taiwan	Ostatní	Svět celkem
1990	5 677 000	245 000	0	156 000	280 000	784 000	270 000	67 000	211 000	7 690 000
1991	5 852 000	252 000	0	175 000	284 000	778 000	276 000	110 000	193 000	7 920 000
1992	6 041 000	250 000	0	180 000	286 000	761 000	263 000	125 000	224 000	8 130 000
1993	6 459 000	255 000	0	190 000	288 000	745 000	282 000	150 000	221 000	8 590 000
1994	6 814 000	255 000	0	210 000	290 000	742 000	285 000	170 000	394 000	9 160 000
1995	7 171 000	255 000	0	220 000	303 000	730 000	250 000	180 000	401 000	9 510 000
1996	7 425 000	255 000	80 000	195 000	305 000	709 000	260 000	195 000	606 000	10 030 000

Pramen: Sugar and Sweetener, Situation and Outlook Report, USDA

Tabulka č.3

Cukrovarnická statistika ČR (zpracováno z ročních kampanových hlášení)

Kampaň	Sklizňová plocha	Zpracováno řepy	Výnos kořene	Cukernatost řepy	Výnos polarizač. cukru	Výroba cukru z řepy	Výtěžek cukru z řepy	Výnos cukru	Výroba melasy	Počet cukrovarů	Zpracov. řepy
roky	tis. ha	tis. t	t/ha	%	t/ha	tis. t	% n. ř.	t/ha	tis. t		dny
1989	127,89	4 605,7	36,01	14,75	5,31	491,19	10,66	3,84	256,08	52	
1990	120,13	4 065,7	33,86	16,33	5,52	520,00	12,79	4,33	248,49	47	79
1991	119,00	3 850,0	32,35	17,54	5,67	540,00	14,03	4,54	207,06	43	70
1992	125,63	4 014,1	31,95	16,02	5,12	544,53	13,56	4,33	232,12	41	72
1993	110,81	4 346,5	39,22	16,79	6,57	575,55	13,24	5,18	228,03	39	74
1994	91,10	3 092,4	33,86	15,59	5,28	375,22	12,13	4,17	160,17	31	81
1995	93,87	3 777,2	40,72	15,96	6,50	476,69	12,62	5,22	184,68	29	63
1996	103,69	4 417,4	42,06	16,99	7,15	610,00	13,81	5,88	205,00	28	76
1997	95,77	3 875,5	39,76	16,56	6,67	531,70	13,72	5,53	177,00	26	88
1998	79,15	3 958,2	44,88	15,83	7,10	470,18	13,07	5,94	152,37	16	72
1999	57,91	2 725,0	46,94	17,28	8,11	395,18	14,50	6,87	107,15	11	74
2000	60,31	2 889,6	47,44	17,66	8,38	444,65	14,94	7,08	117,20	13	72,3
2001	78,94	3 900,0	49,79	15,66	7,61	498,90	12,72	6,41	160,68	14	101,1
2002	79,50	4 002,6	50,49	16,13	7,80	547,96	13,69	6,89	152,43	13	103,5
2003*	78,00	3 200,0	41,00	18,5	7,60	510,00	15,90	6,50	128,00	13	96

Pramen: ČMCS,

Poznámka: * odhad k 1. 9. 2003